CAMBRA CONTRACTISTES
OBRES CATALUNYA

El sector de la construcció a Catalunya 2021
Previsions 2022

Departament d'Estudis
Juny 2022

Índex

1. Introducció 5

1.1. El sector de la construcció en 2021: increment de costos i desabastiments. 5

1.2. L'evolució recent de l'obra pública 7

1.3. L'execució pressupostaria de les Administracions Públiques a Catalunya 8

1.4. Catalunya pateix un clar dèficit en infraestructures i equipaments 13

1.5. Catalunya té un patrimoni d'infraestructures i equipaments que cal preservar i mantenir 15

1.6. L'obra pública a Catalunya, un sector amb alt retorn econòmic i social 16

1.7. La construcció és un sector estratègic de l'economia 16

2. El sector de la construcció a Catalunya 2021 18

2.1. L'activitat constructora el 2021 18

2.2. Els indicadors avançats d'activitat constructora 21

2.3. La concurrència al mercat d'obra pública 25

2.4. Estructura empresarial del sector de la construcció 27

2.5. Els costos de construcció 31

2.6. Instantània estadística de la construcció 33

3. El sector de la construcció a Catalunya. Previsions 2022 35

3.1. Introducció 35

3.2. Previsions econòmiques 36

3.3. L'evolució dels preus de les matèries primeres. 39

3.4. Les perspectives del sector de la construcció: expectatives i incerteses. 40

3.5. Indicadors de la construcció més recents 45

ANNEXOS

- Informe de Licitació Catalunya 2021.
- La Concurrència en el Mercat d'Obra Pública a Catalunya 2021.
- El dèficit d'inversió en infraestructures a Catalunya 2009-2020.
- Propostes per a la contractació pública d'obres en l'actual context d'inestabilitat excepcional.

1. Introducció

1.1. El sector de la construcció en 2021: increment de costos i desabastiments.

El 2021 el PIB de la construcció va créixer a Catalunya un 1,6% (per sota del conjunt de l'economia catalana en general, que ho va fer en un 5,8%), assolint 11.359 milions d'euros en preus corrents. El seu pes, l'any 2021, en el PIB català va ser del 4,65% i suposa menys de la meitat del que representava el sector en el conjunt de l'activitat econòmica de Catalunya l'any 2006 (10,7%), amb una tendència en els recents anys de pèrdua de pes econòmic en el conjunt de l'economia. Les previsions de 2021 eren clarament més positives que les oficialment registrades, especialment en el sector de la construcció, però, a causa de l'impacte dels problemes d'abastiment i de l'increment extraordinari dels preus de les matèries primeres, la construcció ha patit un creixement molt per sota del seu potencial i és, juntament amb l'agricultura, el sector productiu que menys creix, lluny dels creixements registrats als serveis (+6,3%) i la indústria (+5,3%).

Durant el primer trimestre del 2021 el PIB en construcció es va contraure un 9,9% en variació interanual en volum i durant el segon trimestre va experimentar un fort creixement del 22,6%. Va ser aleshores, quan **els desabastiments i la pujada dels preus dels materials van frenar l'activitat del sector i, durant el tercer trimestre de 2021, el sector va caure un 2,8% en variació interanual**, a diferència de l'economia en general, que va créixer un 3,9%. Durant el 4t trimestre, el sector també va créixer menys que l'economia en general (1,4% i 6,3% respectivament).

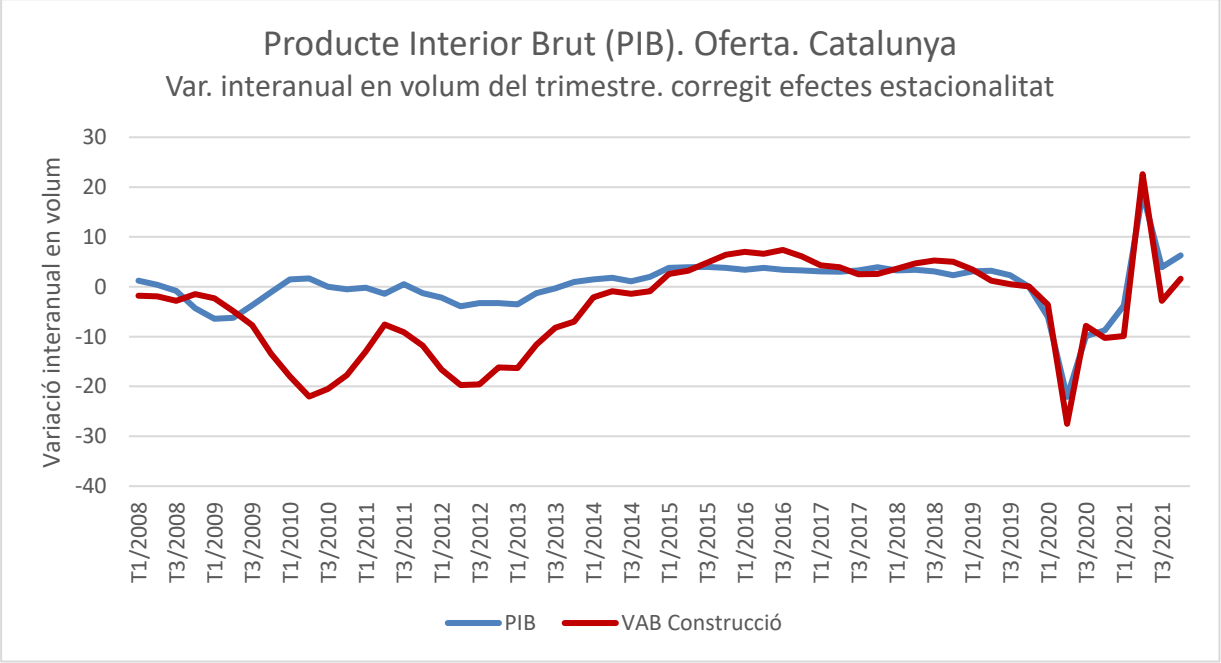

Font: CCOC amb dades d'IDESCAT

Durant la crisi del 2008 fins al 2014, la inversió en construcció va caure més del 60% en termes nominals. El 2014, darrer any de recessió, aquesta només suposava el 6,7% del PIB, quan el 2007 va arribar a arribar fins al 16,6% de l'economia catalana, i **el 2021 s'ha situat en el 7,9%**, molt per sota de la mitjana de l'Euro Àrea (10,5% del PIB) i d'Espanya (9,9% del PIB)**.** Aquesta dràstica disminució de l'activitat llavors va ocasionar, com és notori, la pèrdua de milers de llocs de treball i d'empreses, crisi de la qual el sector encara no s'ha recuperat plenament. El context actual fa encara més difícil la recuperació del sector i preocupa que no es pugui aprofitar els fons europeus *Next Generation* per posar en marxa els projectes que necessita el país.

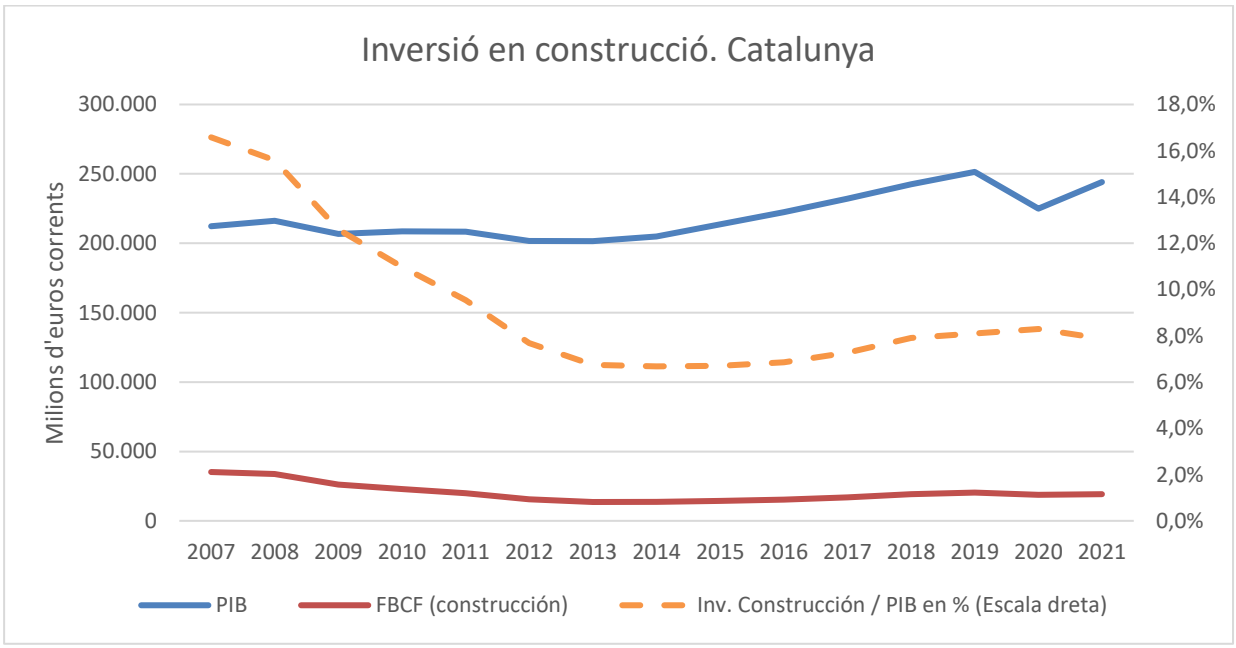

Font: CCOC amb dades d'IDESCAT

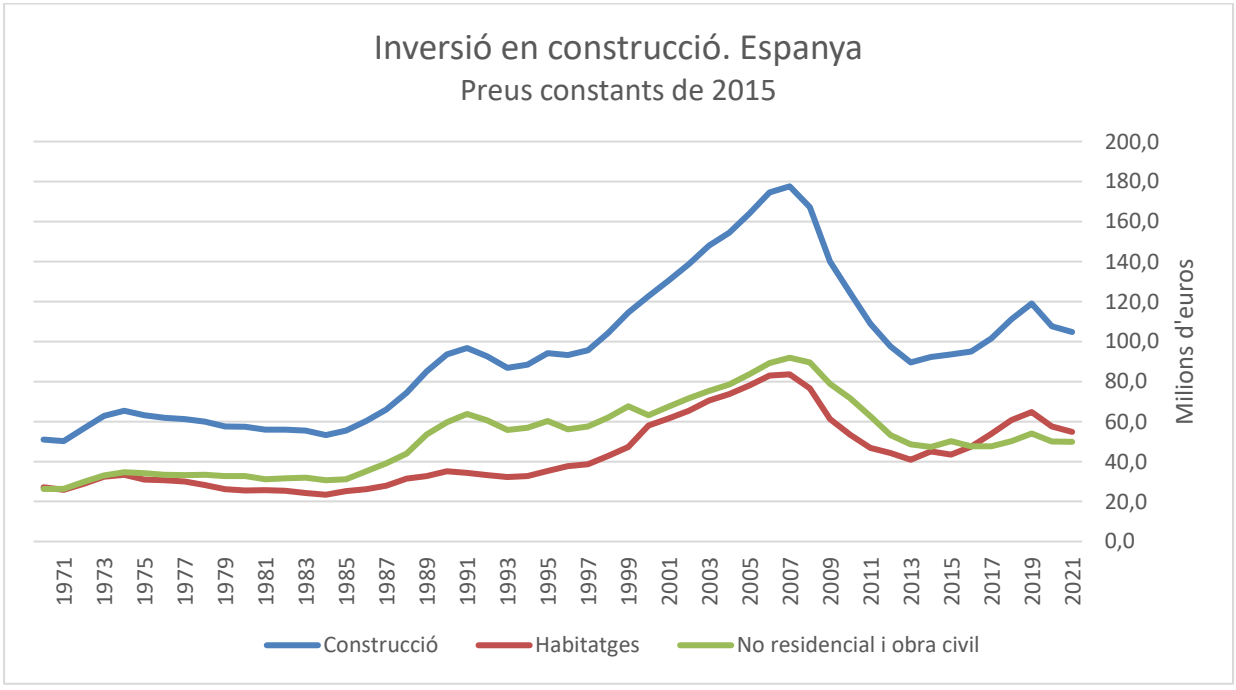

Font: CCOC amb dades d'AMECO (Base de dades macroeconòmica de la Comissió Europea).

1.2. L'evolució recent de l'obra pública

En escassament 5 anys –2007 a 2012– **el mercat de l'obra pública es va reduir en un 89%**. Després de dos anys de creixements (36% el 2013 i 56% el 2014), els anys 2015 i 2016 la licitació va tornar a caure un 32% i un 2%, respectivament. L'any 2017, la licitació va incrementar un 46%, el 2018 un 1% i el 2019 un 17%, però per l'any 2020 va tornar a caure prop d'un 23%, assolint 1.501,8 milions d'euros (-445,2 milions d'euros respecte a 2019)**. En 2021, les licitacions a Catalunya van augmentar un 97%, assolint 2.957,9 milions d'euros.** Es tracta del registre més alt des del 2010, en el qual es va licitar per import de 3.540,9 milions d'euros, ja que en els darrers 10 anys la licitació ha estat sota mínims i en cap any s'ha aconseguit la xifra de 2.000 milions d'euros. Si s'analitza l'evolució de les licitacions per administració, s'observa que la **licitació local s'ha incrementat un 88% respecte a l'any 2020**, assolint 1.531,3 milions d'euros (51,8% de la licitació total) i essent el nivell administratiu més actiu. Quant a la Generalitat de Catalunya, la licitació s'ha incrementat un 54% respecte de l'any 2020, amb un import total de 760,1 milions d'euros, el 25,7% del total licitat al 2021. L'import licitat per l'Administració General de l'Estat (AGE) per l'any 2021 ha estat de 666,5 milions d'euros, amb un increment del 241% respecte a l'any 2020, suposant el 22,5% del total licitat en 2021.

Tot i l'increment, l'import licitat l'any 2021 encara se situa per sota de la licitació mitjana dels darrers 20 anys (3.700 milions d'euros anuals) i resta lluny encara de les necessitats de l'economia catalana, d'aproximadament uns **5.000 milions anuals (l'equivalent al 2,2% del PIB**, d'acord amb la tendència dels principals països europeus durant els darrers 20 anys). Tot i els increments de la licitació durant l'any 2021, es manté la incertesa sobre l'execució de les obres per al 2022 a causa de la incertesa econòmica i social derivada de la pandèmia, a l'increment extraordinari dels preus, als problemes d'abastiment i a la manca d'execució pressupostaria per part de les Administracions Públiques (vegeu documents adjunts *Informe de Licitació Catalunya 2021* i *El dèficit d'inversió en infraestructures a Catalunya 2009-2020*) amb l'afegit de les tensions internacionals derivades del conflicte bèl·lic entre Rússia i Ucraïna.

Licitació Pública d'Obres. Catalunya
Per administració. en milions d'euros corrents, sense IVA.
Per data publicació anunci. Per anys.

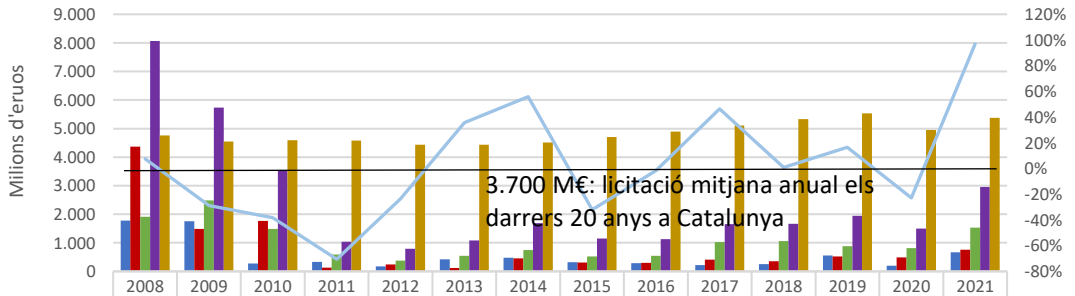

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Adm. Central	1.779,5	1.758,6	279,0	327,3	172,5	420,8	479,7	317,1	283,5	217,7	252,5	551,4	195,7	666,5
Generalitat	4.369,5	1.488,0	1.771,8	130,4	244,4	117,4	460,8	312,4	297,5	413,9	356,1	519,1	492,8	760,1
Adm. Local	1.915,7	2.489,9	1.490,1	585,7	380,5	544,5	747,0	519,3	549,5	1.024,0	1.062,6	876,5	813,3	1.531,3
Total	8.064,7	5.736,5	3.540,9	1.043,4	797,4	1.082,7	1.687,5	1.148,8	1.130,5	1.655,6	1.671,2	1.947,0	1.501,8	2.957,9
2,2% PIB CAT	4.756,8	4.549,8	4.589,0	4.585,4	4.438,9	4.433,6	4.507,7	4.702,4	4.895,3	5.108,1	5.333,5	5.531,1	4.951,2	5.371,7
Var. Interanual (Esc. Dreta)	7,5%	-28,9%	-38,3%	-70,5%	-23,6%	35,8%	55,9%	-31,9%	-1,6%	46,4%	0,9%	16,5%	-22,9%	97,0%

Adm. Central · Generalitat · Adm. Local · Total · 2,2% PIB CAT · Var. Interanual (Esc. Dreta)

Font: CCOC

La disminució de la **inversió pública** en els darrers anys ha estat tan intensa que **no arriba a cobrir la depreciació de l'estoc de capital** i, per tant, aquest està disminuint, a diferència del que succeeix al conjunt de l'Euro àrea (12 països). S'estima que per a Espanya aquest estoc de capital va davallar en més de 30.500 M€, del 2012 al 2021. Segons les previsions de la Comissió Europea, aquesta pèrdua d'estoc continuarà en un futur immediat.

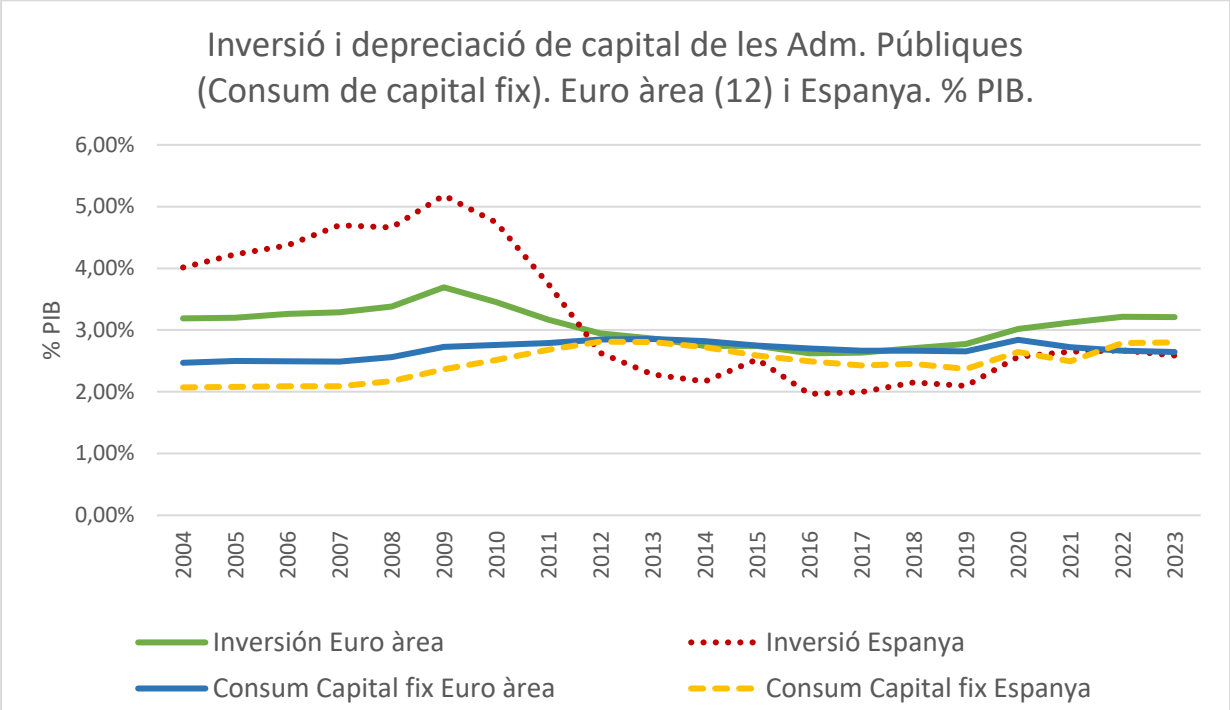

Font: CCOC amb dades d'AMECO (Base de dades macroeconòmica de la Comissió Europea). 2022-2023 previsions.

També **existeix un clar desequilibri entre l'oferta i la demanda** que genera dinàmiques que, amb l'acceptació per part de les administracions públiques d'**ofertes sota cost**, produeixen perjudicis, tant al mateix sector com per al conjunt de la societat (veure el document *La concurrència en el mercat d'obra pública a Catalunya 2021*).

1.3. L'execució pressupostaria de les Administracions Públiques a Catalunya

En els Pressupostos Generals de l'Estat (PGE) per a 2022, la **dotació pressupostada per a inversions a Catalunya es de 2.230,74 milions d'euros**, el 17,2% del total de les inversions que es poden regionalitzar. Aquesta xifra suposa un increment del 11,6% respecte als pressupostos de 2021 i situa a Catalunya com a segona comunitat amb més pes sobre el total d'inversions pressupostades, just per darrera d'Andalucía (17,4% de les inversions regionalitzables). No obstant això**, les xifres encara es situen per sota del pes econòmic de Catalunya en el PIB de l'Estat (19%)**, indicador que es va contemplar a la Disposició Addicional Tercera de l'Estatut d'Autonomia i que tenia com objectiu revertir, en part, el dèficit d'infraestructures a Catalunya. A més, com s'analitza a continuació, hi ha grans diferències entre les xifres pressupostades i les finalment executades.

EXECUCIÓ D'INVERSIONS REALS DE L'ADMINISTRACIÓ GENERAL DE L'ESTAT I EL SEU SECTOR PÚBLIC 2021 A 31 DE DESEMBRE

Comunitat	Crédit o inversió inicial (*)	Obligacions reconegudes o Inversió real	% Execució	% Obligacions reconegudes o inversió real	% Regionalitzable
01 PAÍS VASCO	534.090.900,00	279.696.005,94	52,37%	2,19%	3,41%
02 CATALUÑA	2.068.077.490,00	739.818.054,30	35,77%	5,80%	9,03%
03 GALICIA	792.609.500,00	532.875.832,03	67,23%	4,18%	6,50%
04 ANDALUCÍA	2.039.270.460,00	853.841.969,17	41,87%	6,69%	10,42%
05 PRINCIPADO DE ASTURIAS	365.639.630,00	148.129.994,80	40,51%	1,16%	1,81%
06 CANTABRIA	237.377.150,00	120.927.459,28	50,94%	0,95%	1,48%
07 LA RIOJA	55.180.190,00	65.238.780,70	118,23%	0,51%	0,80%
08 REGIÓN DE MURCIA	610.112.630,00	579.823.736,24	95,04%	4,54%	7,08%
09 COMUNITAT VALENCIANA	1.106.937.560,00	468.713.121,73	42,34%	3,67%	5,72%
10 ARAGÓN	408.595.720,00	443.834.306,62	108,62%	3,48%	5,42%
11 CASTILLA-LA MANCHA	349.835.200,00	419.210.736,93	119,83%	3,29%	5,12%
12 CANARIAS	347.263.270,00	221.103.654,87	63,67%	1,73%	2,70%
13 COMUNIDAD FORAL DE NAVARRA	75.251.000,00	49.963.533,57	66,40%	0,39%	0,61%
14 EXTREMADURA	384.105.230,00	265.328.722,63	69,08%	2,08%	3,24%
15 ILLES BALEARS	196.150.650,00	152.513.779,74	77,75%	1,20%	1,86%
16 COMUNIDAD DE MADRID	1.133.853.770,00	2.086.005.553,71	183,97%	16,35%	25,46%
17 CASTILLA Y LEÓN	799.244.070,00	730.904.638,11	91,45%	5,73%	8,92%
18 CEUTA	19.670.020,00	15.789.928,53	80,27%	0,12%	0,19%
19 MELILLA	12.972.450,00	20.431.729,47	157,50%	0,16%	0,25%
90 VARIAS COMUNIDADES	599.707.480,00	0,00	0,00%	0,00%	
91 SERVICIOS CENTRALES	0,00	243.737.932,32	-	1,91%	
92 EXTRANJERO	841.635.060,00	474.322.543,82	56,36%	3,72%	
93 NO REGIONALIZABLE	6.050.867.270,00	3.846.881.788,55	63,58%	30,15%	
Total general	**19.028.446.700,00**	**12.759.093.803,06**	**67,1%**	**100,0%**	**100,0%**

Font: CCOC amb dades de la Invertención General de la Administración del Estado
(*) Crèdits consignats en l'Annex d'inversions reals i programació pluriennal (distribució orgànica).

EXECUCIÓ D'INVERSIONS REALS DE L'ADMINISTRACIÓ GENERAL DE L'ESTAT I EL SEU SECTOR PÚBLIC 2021 A 31 DESEMBRE

INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT A CATALUNYA

Secció o Entitat	Crédit o inversió inicial (*)	Obligacions reconegudes o Inversió real	% Execució
MINISTERIO DE TRANSPORTES, MOVILIDAD Y AGENDA URBANA	163.757.910,00	141.109.095,59	86,2%
ADIF-ALTA VELOCIDAD	492.056.000,00	22.442.000,00	4,6%
ADMINISTRADOR DE INFRAESTRUCTURAS FERROVIARIAS	707.401.000,00	169.100.650,00	23,9%
CENTRO INTERMODAL DE LOGÍSTICA, S.A., S.M.E. (CILSA)	28.243.000,00	28.654.000,00	101,5%
ENAIRE (GRUPO)	118.882.000,00	76.897.320,00	64,7%
RENFE-OPERADORA (GRUPO)	262.069.000,00	90.648.443,17	34,6%
PUERTOS DEL ESTADO Y AUTORIDADES PORTUARIAS (CONSOLIDADO)	197.216.000,00	89.278.370,37	45,3%
SOCIEDAD ESTATAL DE INFRAESTRUCTURAS DEL TRANSPORTE TERRESTRE, S.M.E., S.A. (SEITTSA) (1)	16.360.000,00	-9.731.000,00	-59,5%
Totals	**1.985.984.910,00**	**608.398.879,13**	**30,6%**

Font: CCOC amb dades de la Invertención General de la Administración del Estado
(*) Crèdits consignats en l'Annex d'inversions reals i programació pluriennal (distribució orgànica).
(1) Import negatiu a causa d'una sentència d'execució d'avals amb un contractista (compensació obres període 2014-2016).

Com es pot observar a les taules anteriors, la **inversió finalment executada a Catalunya resta molt lluny de la inicialment pressupostada**. Les dades publicades el passat 30 de maig per la Intervenció General de l'Estat indiquen que a Catalunya l'execució d'inversions reals de l'Estat i el seu sector públic per l'any 2021 ha estat del 35,8%, la xifra més baixa de totes les comunitats. És a dir, a Catalunya, dels 2.068,1 milions del crèdit inicial que l'Estat invertiria durant l'any 2021, només ha executat 739,8 milions d'euros, l'equivalent al 9% regionalitzable i lluny del 19% del pes en el PIB estatal i del 16% del pes poblacional. Aquest baix grau d'execució, s'explica, en gran manera, per la manca d'inversions reals en infraestructures. Concretament, ADIF només ha executat el 16% dels 1.199,5 milions d'euros d'inversió inicial previstos i RENFE no ha arribat al 35% d'execució dels 262 milions d'euros de crèdit inicial.

Execució d'inversions reals 2015-2021

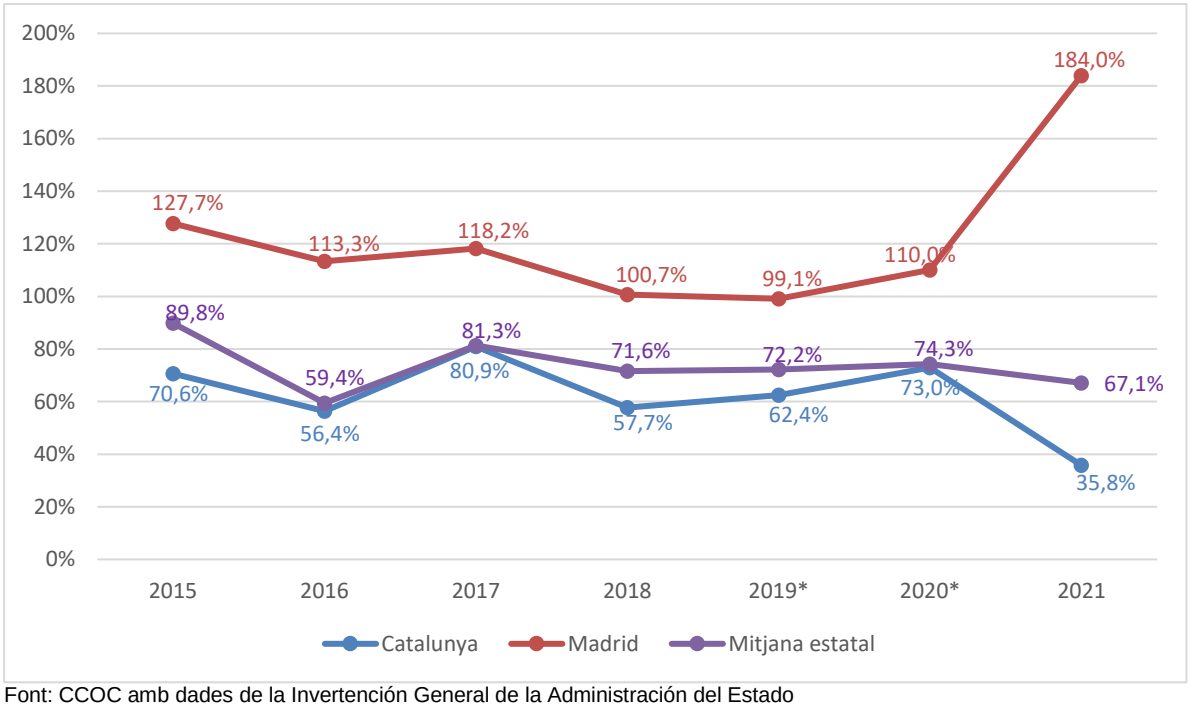

Font: CCOC amb dades de la Invertención General de la Administración del Estado
Nota(*): Per als exercicis 2019 i 2020 es van prorrogar els Pressupostos Generals de l'Estat (PGE) i, per tant, s'agafa com a referència el crèdit inicial del PGE 2018.

En un comparatiu de l'execució d'inversions reals de l'Estat, a Catalunya el grau d'execució sempre ha estat per sota respecte a la Comunitat de Madrid i de la mitjana estatal durant el període 2015-2021.

Si es fa un anàlisi de les inversions reals regionalitzables respecte el percentatge del PIB i el pes poblacional que representa cada comunitat autònoma sobre el total de l'Estat, Catalunya es la que surt més desfavorida. En comparació amb el PIB, Catalunya ha rebut 8,4 punts percentuals menys del percentatge d'inversions reals que li correspondria per la seva aportació al PIB de l'Estat. Concretament, Catalunya representa el 19% del PIB d'Espanya, però només ha rebut un 10,6% de les inversions regionalitzables del període 2015-2021.

Inversió regionalitzable vs. PIB 2015-2021 (en %).

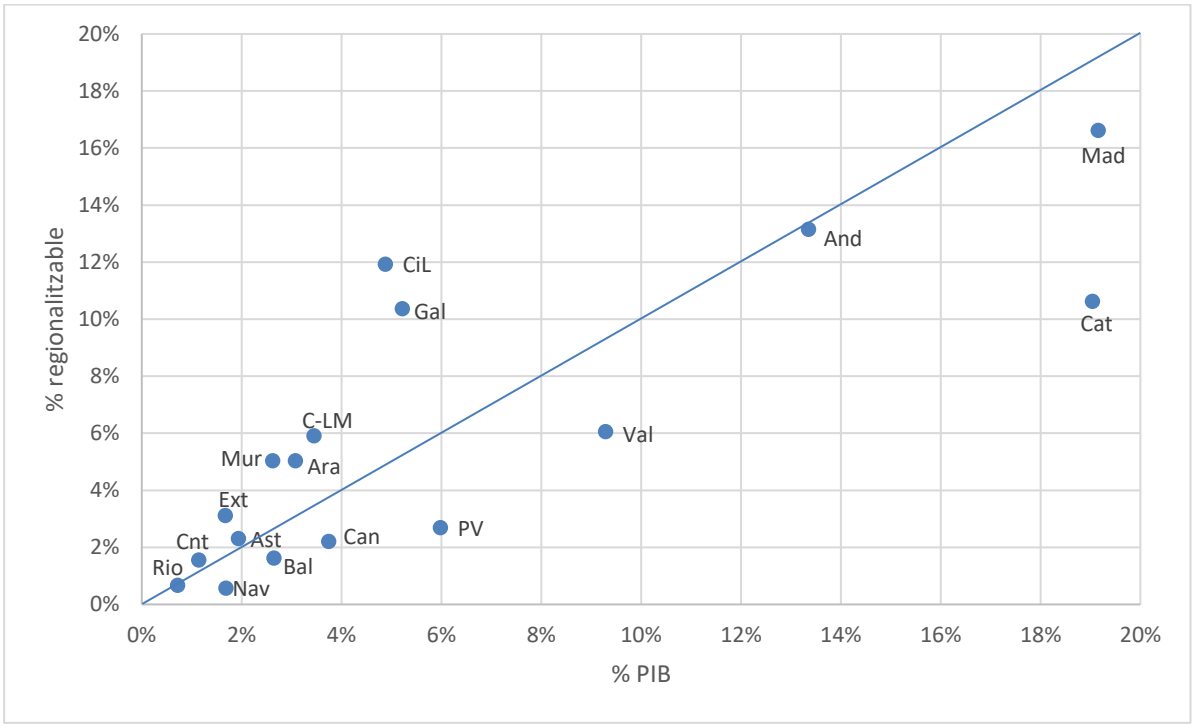

Font: CCOC amb dades de la Invertención General de la Administración del Estado

Inversió regionalitzable vs. Població 2015-2021 (en %).

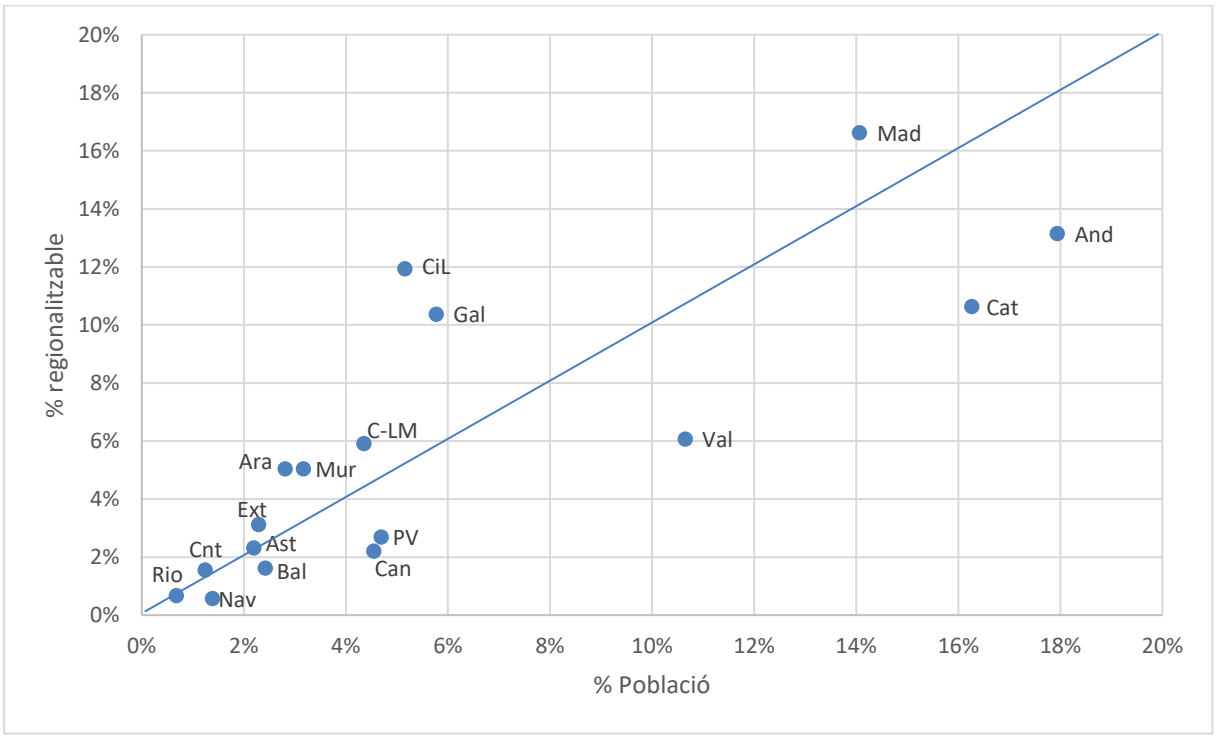

Font: CCOC amb dades de la Invertención General de la Administración del Estado

Quan a la comparativa respecte a la població, Catalunya representa el 16,3% de la població de l'Estat. Per tant, les inversions regionalitzables se situen 5,6 punts percentuals per sota de lo que li correspondria per pes poblacional, la comunitat més desfavorida també en aquest aspecte.

Des de 2013 a 2021, **l'execució pressupostaria de l'Estat a Catalunya ha estat del 61,4%,** acumulant un dèficit aproximat de 4.400 milions d'euros entre inversió pressupostada i inversió finalment liquidada.

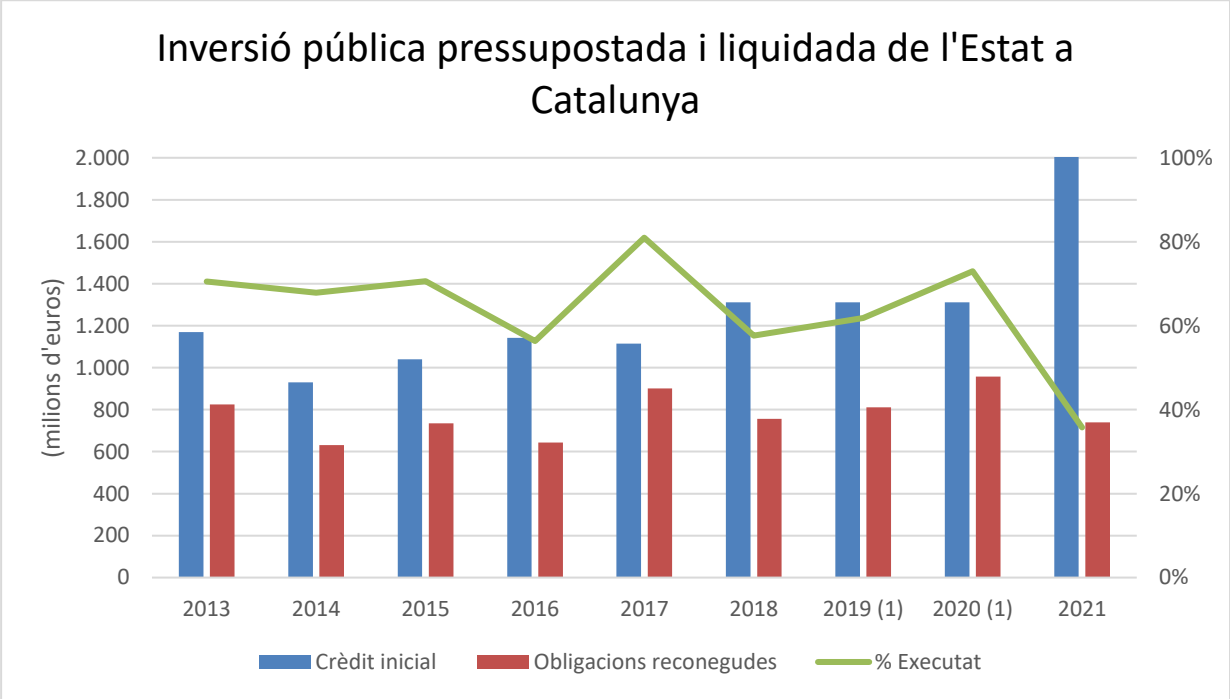

Font: CCOC amb dades de la Intervenció General de la Administración del Estado.
Nota (1): En els exercicis 2019 i 2020 no es va aprovar pressupost i, per tant, s'agafen com a referència les xifres de l'últim pressupost aprovat.

Quant a la Generalitat de Catalunya, els pressupostos s'han vist prorrogats fins a un total de 4 vegades en els darrers anys. Aquesta circumstancia limita el càlcul de l'execució pressupostaria ja que s'ha d'assumir com a pressupost de l'any les xifres del darrer pressupost aprovat. No obstant això, segons les dades disponibles, des de 2013 fins a 2020, **l'execució pressupostaria de la Generalitat de Catalunya ha estat aproximadament del 77,1%.**

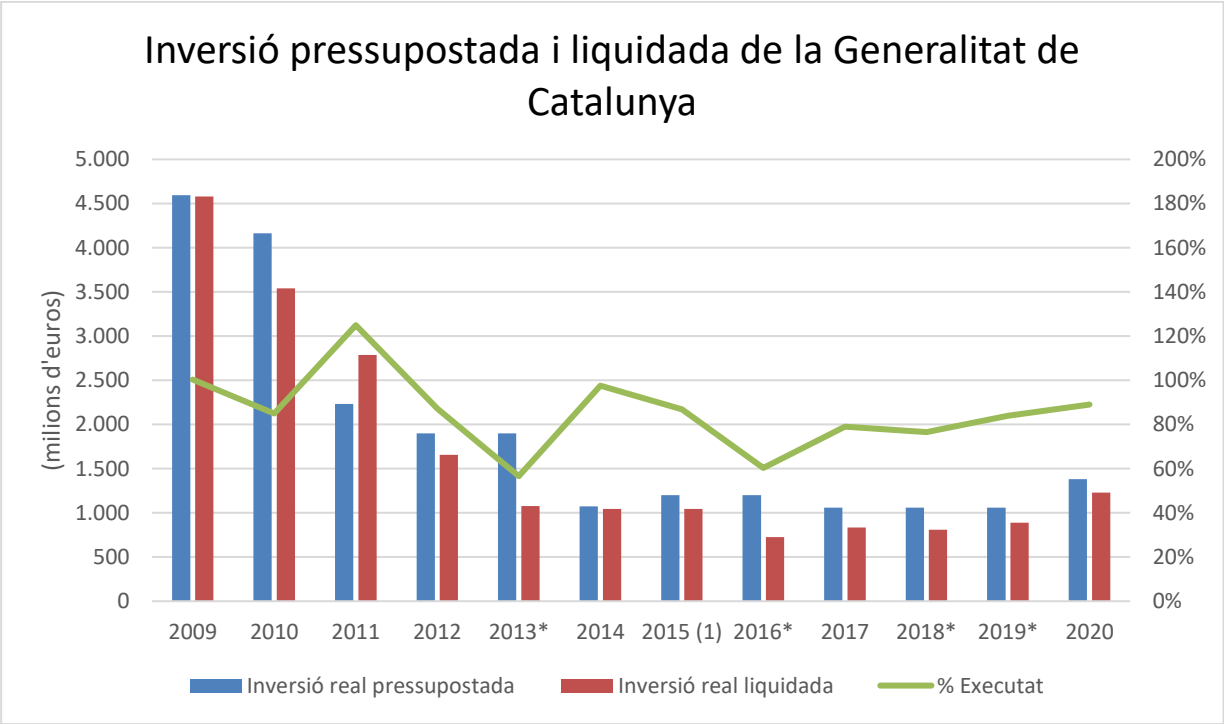

Font: CCOC amb dades de la Generalitat de Catalunya.
(*) En els exercicis 2013, 2016, 2018 i 2019 no es va aprovar pressupost i, per tant, s'agafen com a referència les xifres de l'últim pressupost aprovat.
Nota (1): L'any 2015 l'ICS passa a integrar-se dins del sector públic empresarial.

El dèficit acumulat de la Generalitat entre les xifres pressupostades i les executades és de 2.280 milions d'euros per el període 2013-2020.

A nivell històric, l'execució pressupostaria de la Generalitat ha estat del 86,1%, només ha assolit o superat tres vegades la inversió pressupostada des de 1982 (al 2008, 2009 i 2011).

En el pressupostos de la Generalitat de Catalunya d'enguany, la inversió pública assoleix la xifra de 3.951 milions d'euros, aquesta xifra suposa un increment del 96,4% respecte el pressupost de 2021. Les polítiques d'Habitatge i actuacions urbanes (529 M€), Carreteres (265 M€) i Infraestructures ferroviàries (223 M€) es situen entre les partides de major esforç inversor.

1.4. Catalunya pateix un clar dèficit en infraestructures i equipaments

La inversió pública[1] a la Zona Euro el 2021 va ser del 3,21% del PIB i a Espanya, del 2,65% [2] (el 2016 va ser de l'1,97%, el seu valor mínim des del 1970, segons el Banco de España). No disposem de dades oficials **sobre Catalunya** per a 2021, però, tal com mostren altres indicadors, la xifra **se situa molt per sota del que li correspondria en termes de PIB i població.** Si aquesta tendència no es reverteix, es pot posar en risc la competitivitat de l'economia catalana i la qua-

[1] La inversió pública (formació bruta de capital fix) inclou infraestructures, però també R+D pública, vehicles, maquinària i propietat intel·lectual, entre d'altres conceptes.
[2] Font: Ameco.

litat de vida dels ciutadans. D'acord amb les estimacions d'aquesta entitat i de Foment del Treball Nacional, **el dèficit acumulat d'inversió en infraestructures econòmiques i socials a Catalunya és aproximament de 35.000 milions d'euros pel període 2009-2020**.

Dèficit d'inversió en infraestructures econòmiques i socials a Catalunya

Aproximació teòrica

Any	Licitació Obres M€	PIB Catalunya M€	Licitació/PIB	Hipòtesis conservadora: licitació del 2,2% PIB	Diferència amb licitació real M€	Dèficit acumulat
2009	5.737	208.115	2,8%	4.579	1.158	1.158
2010	3.541	209.792	1,7%	4.615	-1.075	83
2011	1.043	209.716	0,5%	4.614	-3.570	-3.487
2012	797	203.157	0,4%	4.469	-3.672	-7.159
2013	1.083	202.638	0,5%	4.458	-3.375	-10.534
2014	1.688	206.668	0,8%	4.547	-2.859	-13.393
2015	1.149	215.726	0,5%	4.746	-3.597	-16.990
2016	1.131	224.687	0,5%	4.943	-3.813	-20.803
2017	1.656	234.680	0,7%	5.163	-3.507	-24.310
2018	1.671	242.313	0,7%	5.331	-3.660	**-27.970**
2019	1.947	249.900	0,8%	5.498	-3.551	-31.521
2020	1.502	224.125	0,7%	4.931	-3.429	**-34.950**

Font: CCOC amb dades pròpies i d'Idescat.

Nota: Aproximació teòrica. Inversió pública 1995-2021: Euro Àrea 3,1% del PIB; Espanya 3,4% del PIB (no hi ha dades oficials publicades sobre Catalunya). El 70% de la inversió pública es dedicaria a infraestructures econòmiques i socials (2,2% del PIB Euro Àrea). Idealment, d'acord amb bones pràctiques internacionals, les infraestructures s'haurien de planificar a mig-llarg termini, la qual cosa ara no es fa. Aquesta planificació hauria d'analitzar les necessitats reals, mitjançant dades objectives i anàlisis cost benefici, tenint en compte els costos d'oportunitat, que determinarien on hi ha dèficits d'infraestructures i com prioritzar-les, quin cost tindrien, com es finançarien i en quin termini s'executarien.

La construcció és un sector econòmic estratègic per a l'economia catalana, perquè aporta les infraestructures socials i econòmiques necessàries per a les altres activitats, que en depenen per a la seva competitivitat i per al benestar dels ciutadans.

Rodalies, l'Eix del Mediterrani, els accessos viaris i ferroviaris als ports, la B-40, la N-II per Girona, l'A-27, l'ampliació de metro, les obres hidràuliques, etc., són només alguns **exemples de les mancances detectades en infraestructures vitals per l'economia catalana** (Veure Foment del Treball Nacional (2019)*: Per a un nou model de gestió d'infraestructures a Catalunya*, *Catàleg d'infraestructures bàsiques pendents a Catalunya [CAT 100]*.

Així mateix, **el nombre i qualitat dels equipaments** – hospitals, CAP, escoles, llars d'infants, residències de la tercera edat, etc. – **encara està lluny de cobrir les necessitats bàsiques de la població**. (Veure Foment del Treball Nacional (2019)*: Propostes per a un nou model de gestió dels equipaments a Catalunya. Catàleg CAT-Equipaments*.

A més, l'economia i la societat s'hauran d'adaptar per fer front a la **crisi climàtica**, tot creixent de forma sostenible i inclusiva, d'acord amb **l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament**

Sostenible. I, per tal d'aconseguir aquesta fita, **serà necessari que el sector públic i el privat inverteixin intensament**.

Segons els **càlculs** conservadors de la **Unió Europea**, caldrà una inversió addicional anual equivalent a l'1,5% del PIB del 2019, uns **260 mil milions d'euros**, per aconseguir els objectius climàtics i energètics establerts per al 2030. S'haurà d'invertir més i aquesta inversió serà també qualitativament diferent, perquè haurà d'incorporar més aspectes tecnològics.

Aquesta inversió generarà llocs de treball i nous mercats de productes i serveis innovadors. **El sector de la construcció i de les infraestructures,** pel fet que les activitats econòmiques i socials es desenvolupen en l'entorn construït i natural que es veuran profundament alterats pel canvi climàtic, **és un dels sectors que més pot aportar en la lluita contra el canvi climàtic** en àmbits com la gestió de l'aigua, l'urbanisme i l'habitatge, les infraestructures de mobilitat sostenible, el sector energètic, la indústria i els serveis. [3]

Alhora, el sector de la construcció **serà clau per portar a terme la transició cap a una economia descarbonitzada**. Per reduir les emissions netes de carboni incorporat, **ha de transformar-se progressivament i requerirà plans d'ajuts de les Administracions públiques** per facilitar la seva adaptació en bones condicions a aquest nou repte, especialment després de l'impacte negatiu de la pandèmia de Covid-19.

Per això, s'estima que, per fer front a les necessitats actuals i futures de la societat catalana, la **licitació regular i recurrent** de totes les administracions en infraestructures i equipaments hauria de situar-se, com a mínim, **al voltant del 2,2% del PIB** de Catalunya, aproximadament uns **5.000 milions anuals el 2021**, en línia amb la mitjana dels principals països europeus durant els darrers vint anys, però, com ja s'ha analitzat en aquest informe, aquesta xifra es queda en molt menys de la meitat, concretament en 2.957,9 milions d'euros (59,2% de les necessitats actuals).

1.5. Catalunya té un patrimoni d'infraestructures i equipaments que cal preservar i mantenir

Tot l'esforç realitzat durant tants anys esdevindrà inútil i afectarà negativament la competitivitat de les empreses i les condicions de vida dels ciutadans si no es **conserven i mantenen les infraestructures** (per exemple, es calcula que només en manteniment de carreteres a Catalunya, segons la Asociación Española de la Carretera, el dèficit d'inversió és prop de 600 milions d'euros) o no es **rehabilita i reformen els habitatges i equipaments**.

D'acord amb les polítiques d'eficiència energètica nacionals i comunitàries, mitjançant la **rehabilitació energètica** cal reduir la demanda energètica i les emissions de gasos d'efecte hivernacle generats pels edificis, aprofitar les energies renovables i reformar els edificis perquè el consum d'energia sigui gairebé nul, entre altres mesures.

[3] Cambra de Contractistes d'Obres de Catalunya (2020). *El sector de la construcció davant l'emergència climàtica: propostes de bones pràctiques i oportunitats.*

1.6. L'obra pública a Catalunya, un sector amb alt retorn econòmic i social[4]

- **El sector de la construcció és, dels deu principals sectors de l'economia catalana, el que més activitat genera en altres sectors:** Amb un multiplicador de l'1,92, cada milió d'euros demandats al sector construcció indueix la producció d'1,92 milions d'euros al conjunt de l'economia.

- Per tant, el sector de la construcció, com ja ha demostrat en la sortida de crisis precedents, té clarament un **important efecte 'locomotora'** sobre l'economia.

- **En la inversió en infraestructures el retorn fiscal de la inversió és del 49%** d'allò invertit en concepte de recaptació de l'IVA, IRPF, Impost de Societats, cotitzacions socials o disminució de prestacions de desocupació.

- **La construcció és dels sectors que més ocupació genera** per milió d'euros (dels 14 llocs de treball en obra civil fins als 56 en rehabilitació), i ocupa tècnics d'elevat nivell, però també molt de personal altament qualificat per al seu ofici, però amb escassa formació, motiu pel qual llur inserció laboral resulta molt difícil.

- **La construcció és un sector clarament integrador** que facilita la incorporació al món del treball de col·lectius amb risc d'exclusió social.

- **La construcció és el sector que menys importa de l'exterior,** amb un pes de les importacions sobre el volum total d'inversió de només el 9% (en el cas de l'automoció, per exemple, aquest és del 50%), la qual cosa **afavoreix els productes i serveis locals.**

1.7. La construcció és un sector estratègic de l'economia

El sector de la construcció ha de ser la locomotora per a impulsar de nou l'economia, i superar així el shock de pandèmia de la Covid-19, com ho ha estat en períodes històrics en els quals s'ha necessitat generar activitat econòmica i ocupació per a un gran nombre de treballadors, tant de tècnics qualificats com de persones provinents de capes desafavorides de la societat**.** I, per això, **caldrà reforçar la inversió pública, que genera ocupació, consum i perspectives de guanys que atrauen més inversió privada.**

Davant les restriccions pressupostàries actuals de les administracions públiques i l'augment previsible de la despesa social, és més necessari que mai **eliminar el frau fiscal i gestionar millor els recursos públics**. A tal efecte, caldria, per exemple, realitzar auditories de la despesa corrent de totes les administracions públiques per identificar i eliminar el malbaratament de recursos allà on es produeixi, analitzant quins projectes fem, quants i com els fem i sistematitzant **l'anàlisi cost benefici dels projectes de construcció i manteniment per al total de la seva vida útil**.

[4] ATKearney (2015). *Contribución de las infraestructuras al desarrollo económico y social de España.*

Això vol dir, fer una anàlisi tant ***ex ante***, és a dir, abans de la construcció, com ***ex post***, un cop duta a terme la inversió i la infraestructura està en funcionament.

Així mateix, cal establir el principi de pagament per ús d'infraestructures en les vies d'alta capacitat, d'acord amb les directives europees que estableixen el principi de **"qui usa, paga" i "qui contamina, paga".**[5] El pagament per ús, ja incorporada per la majoria de països europeus, té la finalitat de finançar el manteniment d'aquestes vies amb els recursos aportats pels usuaris, i no exclusivament a càrrec de tots els contribuents, doncs **"el que no paga l'usuari, ho paga el contribuent"**. [6] En aquest sentit, un dels compromisos del govern d'Espanya amb Brussel·les per accedir als fons de recuperació europeus ha sigut tenir enllestit el sistema de peatges en les autovies en 2022 per poder-ho aplicar en 2024. Aquesta mesura s'emmarcarà dins d'una **nova llei sobre mobilitat sostenible amb els principis de les directives europees** ja esmentades**.**[7]

Per altra banda, cal fer ús de les **col·laboracions público-privades (CPP)** perquè la seva aportació de capital privat pot contribuir a compensar la menor inversió de les administracions públiques en aquells projectes necessaris per al desenvolupament del país.[8]

A més, les aportacions dels estats a les **inversions estratègiques cofinançades per la U.E**. per impulsar el creixement i l'ocupació (per exemple, el corredor mediterrani o els accessos als ports), **no haurien de computar en cap cas per al dèficit públic.**[9] Així mateix, seria necessari **emetre bons europeus** o altres mecanismes adients per finançar aquestes mateixes inversions i altres que siguin competència exclusiva dels estats com a mesures de recuperació de la crisi. En aquest sentit, els **fons europeus *Next Generation EU*** són un primer pas cap a una major coordinació i entesa europea, que no va quedar palesa durant la crisi de 2008, i cap a la mutualització del deute juntament amb un increment de les fonts d'ingressos propis de la UE.

[5] Directiva 2004/35/CE sobre responsabilitat mediambiental en relació amb la prevenció i reparació de danys mediambientals.

[6] Veure Consell Assessor d'Infraestructures de Catalunya (2018). *Les vies d'alta capacitat: la urgència d'un nou model de gestió.*

[7] https://www.eleconomista.es/economia/noticias/11276900/06/21/El-Gobierno-tendra-listo-el-nuevo-sistema-de-peajes-en-2022-para-aplicarlo-en-2024.html

[8] Veure Consell Assessor d'Infraestructures de Catalunya (2019). *La col·laboració publicoprivada: un model necessari.*

[9] https://elpais.com/economia/2019/09/11/actualidad/1568233829_311258.html

2. El sector de la construcció a Catalunya 2021

2.1. L'activitat constructora el 2021

L'any 2021 ha estat marcat per un context d'incertesa i d'alta volatilitat, on a banda de l'evolució de les dades epidemiòlogues i l'adopció de mesures i polítiques per tal d'evitar la propagació de la COVID-19, també s'han produït grans tensions en el comerç internacional que han provocat desabastiments generalitzats d'alguns productes i increments de preus excepcionals de materials essencials per a la construcció com són l'acer, el ferro, el coure, la fusta o el vidre, especialment a partir del segon trimestre de l'any.

En aquest context**, la inversió en construcció a Catalunya va augmentar l'any 2021 un 3,1% en variació en volum respecte a l'any anterior** (-0,2% en variació en volum), assolint **19.241 milions d'euros a preus corrents,** mentre que l'any 2020 aquesta xifra era de 18.676 milions d'euros. En aquest sentit, si bé l'any 2021 ha sigut un any de creixement per als diferents sectors econòmics, en un context de reactivació de l'activitat econòmica en general (5,8% anual en volum), el sector de la construcció, juntament amb l'agricultura, ha sigut els sectors que menys han crescut, amb un **augment del Valor Afegit Brut (VAB) constructor de l'1,6% en volum**, juny dels creixements que han experimentat els serveis (+6,3%) i la indústria (+5,3%). Aquest lleuger augment de l'activitat constructora es veu reflectida en un creixement de consum de ciment (8,2% anual), de la producció de formigó (4% anual) i de l'afiliació al Règim General de la Seguretat social al sector de la construcció (4,6% anual).

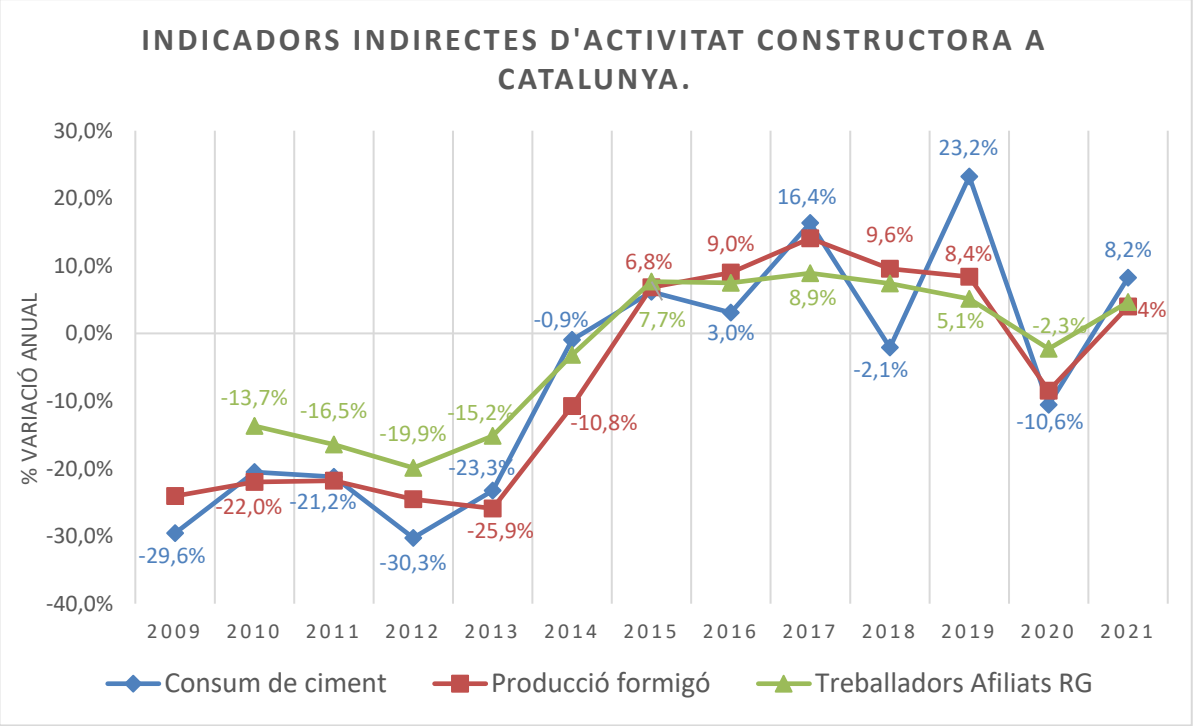

Font: CCOC amb dades d'IDESCAT, ANEFHOP i INSS (dades provisionals per 2021).

D'altra banda, **el nombre d'habitatges acabats a Catalunya ha augmentat un 11,4%**, (amb un total de 13.517 habitatges construïts, que representen un 18% dels que es finalitzaren el 2007, any que el sector va produir 74.802 habitatges). A més, el valor de **liquidació del pressupost d'execució material per a edificació residencial i no residencial** de les certificacions de fi d'obra dels col·legis d'arquitectes tècnics i aparelladors mostra que la liquidació del pressupost **ha estat, el 2021, de 2.307 milions d'euros** (un 20,84% superior a la de l'any 2020).

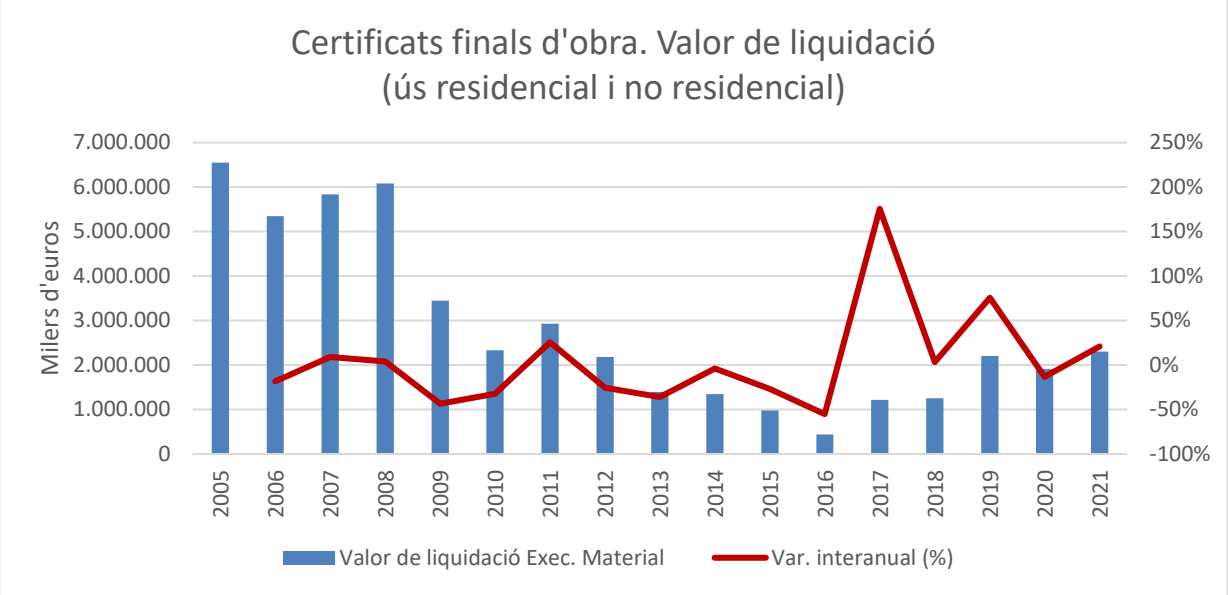

Font: CCOC amb dades del M. de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

El nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social al sector de la construcció (règim general i autònoms, en mitjana anual), **s'ha incrementat en prop de 6.300 persones**, un increment del 4,6% respecte a l'any anterior, assolint un total de 142.400 treballadors. Per altra banda, el nombre d'ocupats de l'Enquesta de Població Activa (EPA), en mitjana anual, ha augmentat en 14.850 treballadors, amb una variació anual del 7,4%. El nombre d'afiliats, en consignar-se en un registre administratiu, sembla més fiable que l'EPA, que és una enquesta, i el seu resultat depèn en gran manera de la qualitat de la mostra.

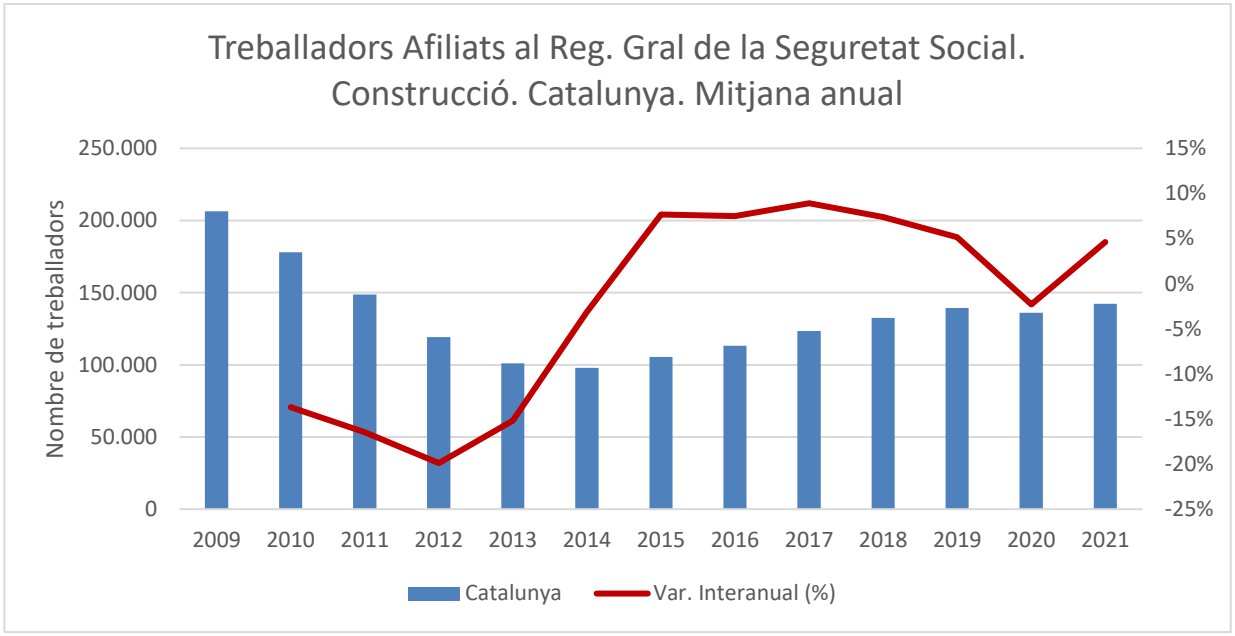

Font: CCOC amb dades de l'Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

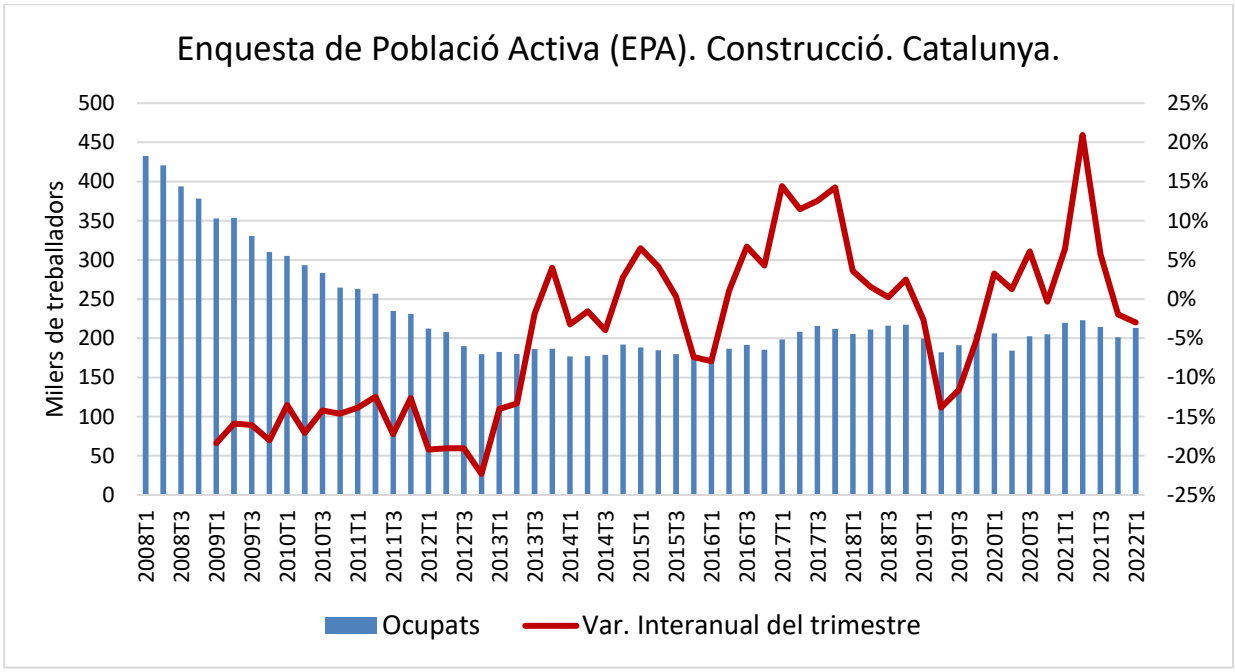

Font: CCOC amb dades de l'Instituto Nacional de Estadística

2.2. Els indicadors avançats d'activitat constructora

Els indicadors avançats d'activitat, com ara la licitació oficial d'obres i els visats dels col·legis d'aparelladors, arquitectes tècnics i enginyers d'edificació, **apuntaven que el 2021**, en condicions normals, **l'edificació privada i l'obra pública haurien augmentat més del que finalment ha crescut. L'impacte de l'augment de preus i dels problemes d'abastiment d'alguns materials ha limitat el creixement** i, d'acord amb les dades de l'any, el sector ha crescut lleugerament, mentre que el conjunt de l'economia ha finalitzat l'any en clar creixement.

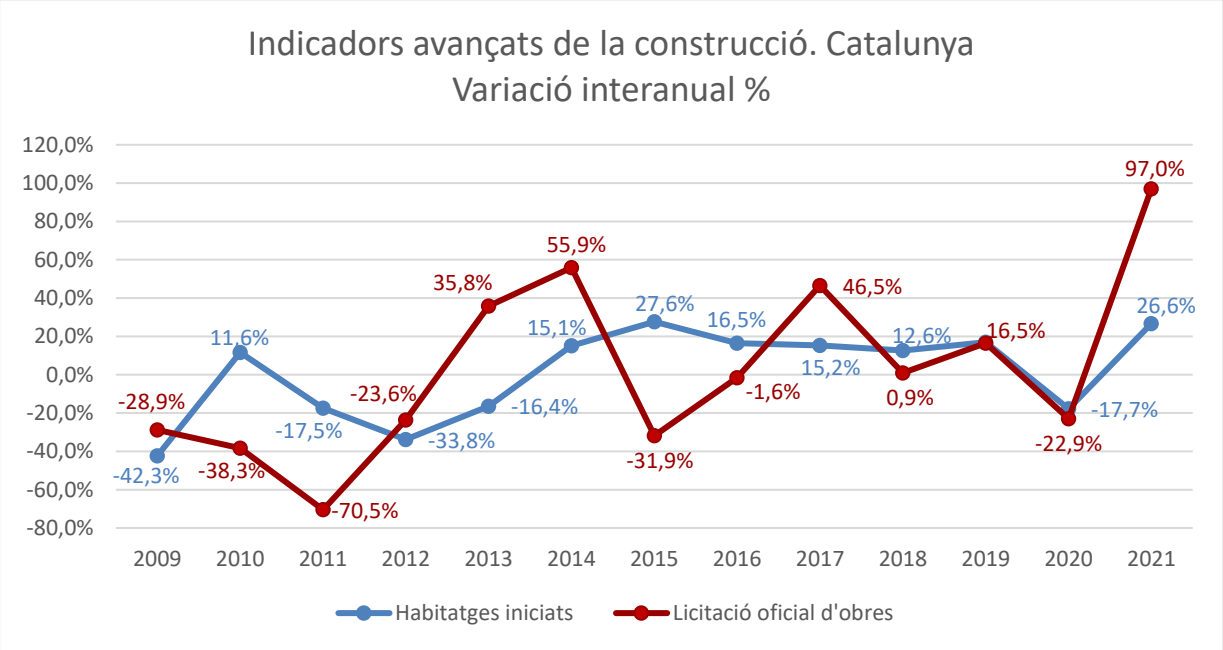

Font: CCOC amb dades pròpies i del M. de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

La licitació oficial d'obres a Catalunya va augmentar, l'any 2021, un 97%, assolint 2.957,9 milions d'euros. Es tracta del registre més alt des del 2010, en el qual es va licitar per import de 3.540,9 milions d'euros**.** L'activitat de l'obra civil, que representa el 59,6% del total, s'incrementà en un 125%, i la de l'edificació, un 66%.

Aquest import **és lluny encara de la mitjana dels darrers vint anys,** uns 3.700 milions d'euros anuals. Per això, **el baix volum de licitació agreuja el crònic dèficit d'inversió en infraestructures, xifrat en 35.000 milions d'euros per al període 2009-2020** (veure El dèficit d'inversió en infraestructures a Catalunya 2009-2020).

L'Administració Local continua sent el nivell administratiu més actiu, amb el 51,8% de tota la licitació. Ha publicat anuncis per valor **de 1.531,3 milions d'euros el 2020**, amb un **augment del 88%** respecte al 2020.

L'import licitat per **l'Administració General de l'Estat (AGE)**, que inclou organismes amb ingressos propis, com ara AENA, autoritats portuàries de Barcelona i Tarragona o RENFE, ha estat de **666,5 milions d'euros**, el 22,5% del total, amb **un creixement del 241%.**

Pel que fa a la **Generalitat**, la seva licitació **ha augmentat en un 54%,** assolint un import total de **760,1 milions d'euros**, el 25,7% del total.

Dels principals organismes de licitació oficial d'obres per a 2021 s'ha de destacar ADIF, amb 467,6 milions d'euros licitats; a BIMSA, amb 320,8 milions d'euros; a Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, amb 285,6 milions d'euros licitats; l'Ajuntament de Reus, amb 87 milions d'euros; i el Consorci Mar Parc de la Salut de Barcelona, amb 67,8 milions d'euros licitats. Aquests cinc organismes esmentats han representat el 41,5% del total de licitacions oficials d'obres en milions d'euros corrents l'any 2021.

Per a més informació, vegeu l'Annex "Informe de Licitació Catalunya 2021".

Licitació Pública d'Obres. Catalunya
Per administració. en milions d'euros corrents, sense IVA.
Per data publicació anunci. Per anys.

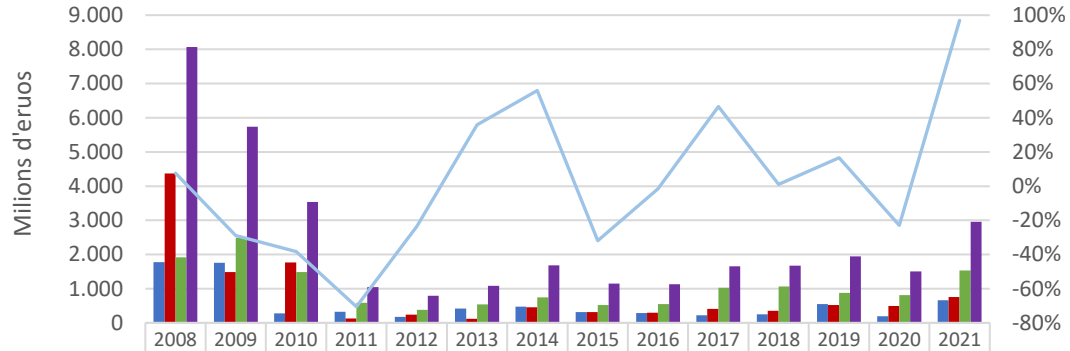

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Adm. Central	1.779,	1.758,	279,0	327,3	172,5	420,8	479,7	317,1	283,5	217,7	252,5	551,4	195,7	666,5
Generalitat	4.369,	1.488,	1.771,	130,4	244,4	117,4	460,8	312,4	297,5	413,9	356,1	519,1	492,8	760,1
Adm. Local	1.915,	2.489,	1.490,	585,7	380,5	544,5	747,0	519,3	549,5	1.024,	1.062,	876,5	813,3	1.531,
Total	8.064,	5.736,	3.540,	1.043,	797,4	1.082,	1.687,	1.148,	1.130,	1.655,	1.671,	1.947,	1.501,	2.957,
Var. Interanual (Esc. Dreta)	7,5%	-28,9%	-38,3%	-70,5%	-23,6%	35,8%	55,9%	-31,9%	-1,6%	46,4%	0,9%	16,5%	-22,9%	97,0%

Font: CCOC

Un altre indicador avançat d'activitat que hauria tingut també efecte el 2021 és el nombre d'habitatges iniciats a Catalunya. Després d'una tendència creixent des de l'any 2013, **el nombre d'habitatges iniciats a Catalunya l'any 2021 va ser de 22.894, un augment del 26,6% respecte a l'any anterior**. L'obra nova va créixer en un 42,1% i la reforma i ampliació, un 5,3%. Els projectes posats en marxa **representen només el 26% dels que es van realitzar el 2007** (88.391 habitatges), tot i que és la xifra més elevada d'ençà de llavors.

D'acord amb els **visats de direcció** dels col·legis d'arquitectes tècnics i aparelladors, que és l'encàrrec professional per iniciar l'obra, **la superfície d'obra nova** començada a construir a Catalunya el 2021, 3.338.692 m^2, **va augmentar un 34,3%** (33,1% en edificació residencial i 38,4% en edificació no residencial). L'augment respecte al 2020 les edificacions d'ús residencial es va produir principalment en els habitatges en bloc (+33,8%) i aïllades (+44,7%).

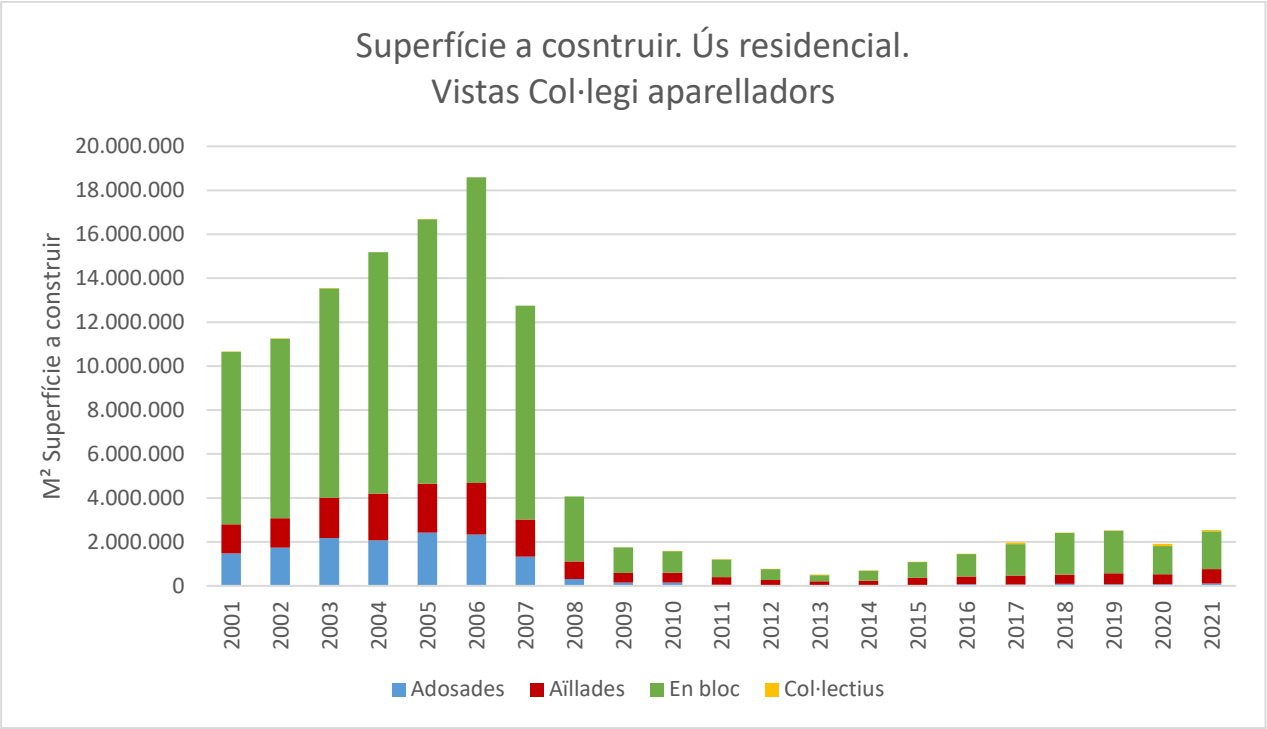

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

Pel que fa a **l'edificació no residencial** (serveis comercials i magatzems, agrari i ramader, industrial, oficines, turisme, esbarjo i esports, serveis de transport i altres serveis), els **799.966 m²** de projectes encarregats a Catalunya van suposar un **creixement del 38,4%**), que constitueix el 24% del total d'obra nova. L'augment respecte al 2020 es van produir sobretot en oficines (141,3%).

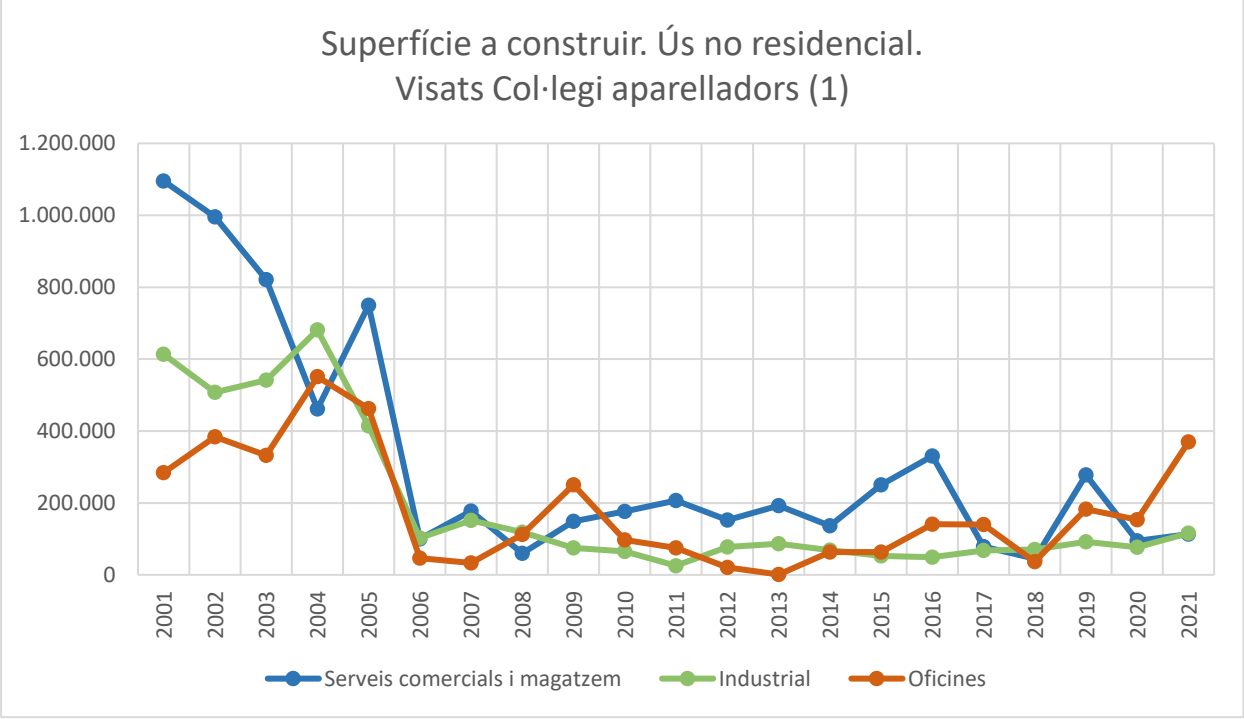

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

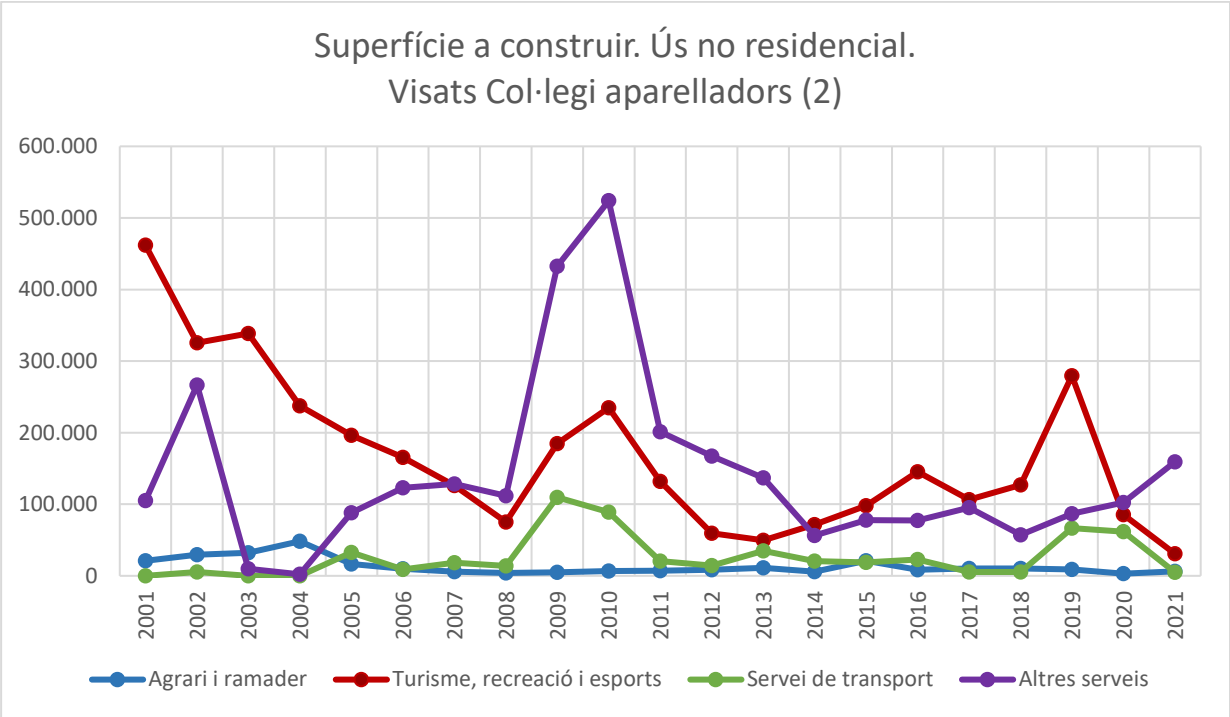

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

El nombre d'**edificis amb visat de reforma i/o restauració** dels col·legis d'arquitectes tècnics i aparelladors (8.211, dels quals 7.341 destinats a habitatge i 870 a altres usos) **va augmentar l'any 2021, a Catalunya, un 4,2%** respecte a l'any anterior (3,2% de variació anual en els edificis que són habitatges i un 13,1% en els edificis destinats a altres usos). A diferència de l'obra nova, la reforma i/o restauració s'ha mantingut més constant al llarg de la sèrie, que se situa en uns 6.000 edificis de mitjana anual.

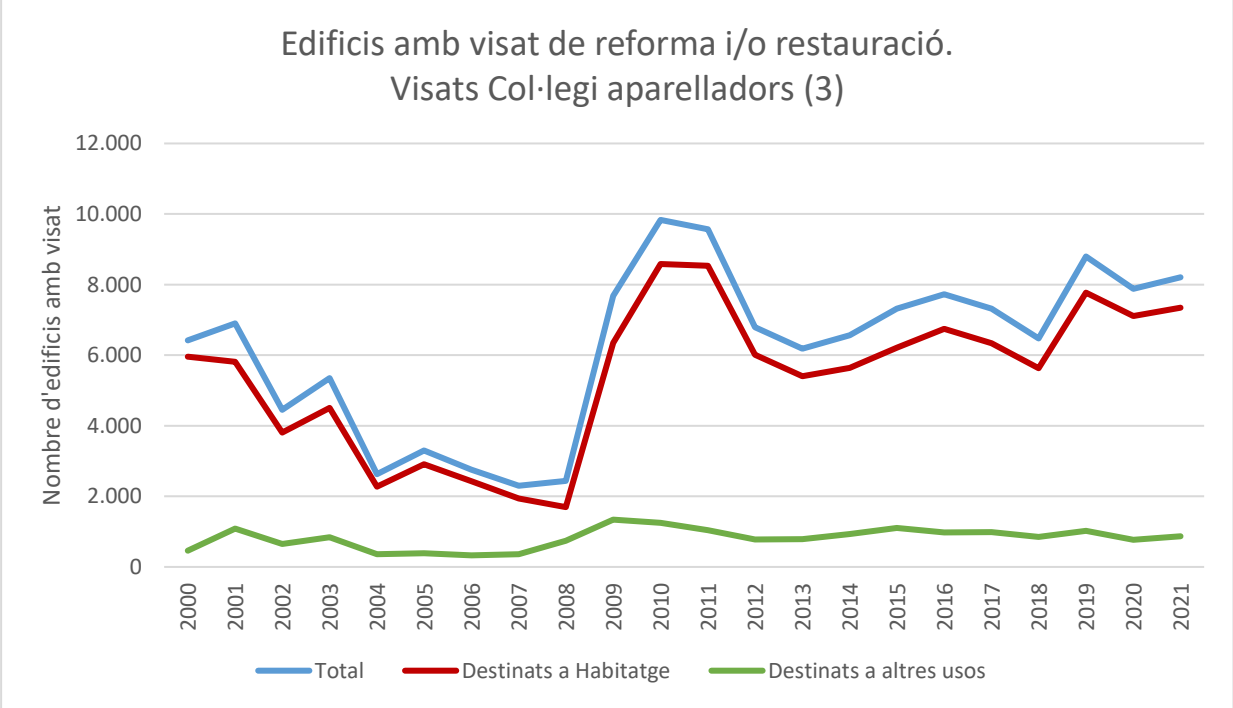

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

2.3. La concurrència al mercat d'obra pública

L'any 2019, el nombre de licitadors per obra havia disminuït, per tercer any consecutiu, fins als 8,0 licitadors, el mínim de la sèrie iniciada el 2007. Aquesta reducció de la concurrència s'havia produït, probablement, a causa del lleuger augment de la licitació, en comparació amb els anys anteriors, especialment per part de les administracions locals, i de l'alta demanda del sector privat, que va permetre les empreses ser més selectives en els projectes als quals optaven. A més, els canvis que les diverses administracions havien introduït als plecs administratius i l'ús de quadres de preus que no reflectien la realitat del mercat hi havien ocasionat que la licitació pública fos més complexa, de difícil accés i poc rendible econòmicament.

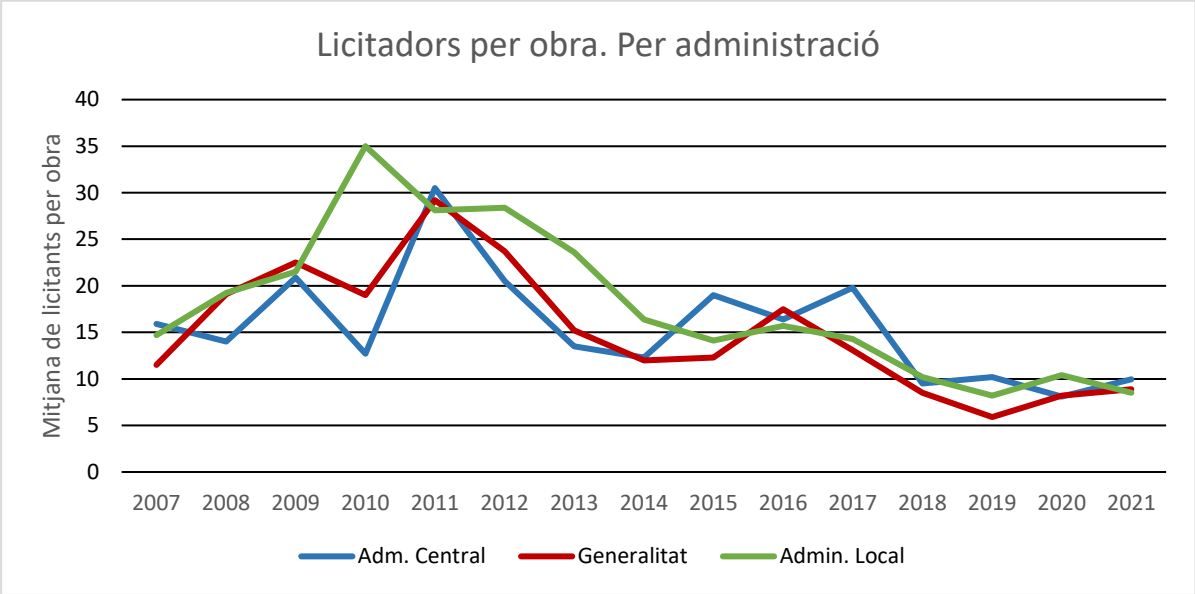

Font: CCOC

L'augment de la concurrència el 2020 es pot haver produït per la millora relativa dels plecs i dels quadres de preus, fruit del diàleg entre Infraestructures.cat i BIMSA i els representants de les organitzacions empresarials, i, sobretot, per la disminució de la licitació, que s'ha reduït un 23% el 2020, així com el major interès d'algunes constructores per la licitació pública davant la contracció del mercat privat a causa de la irrupció de la Covid. Pel que fa a la **concurrència de l'any 2021**, la lleugera caiguda experimentada es pot haver produït per l'augment de la licitació, que va créixer un 97% respecte a 2020, així com per l'augment extraordinari en els preus de les matèries primeres, que va fer que projectes antics sortissin a concurs amb preus no adaptats a la realitat del mercat. Així, l'any 2021, la **mitjana de licitadors per obra es va situar en 8,9** (9,2 el 2020) i la baixa mitjana de les ofertes en l'10,8% (11,1% el 2020), el registre més baix de la sèrie iniciada el 2007.

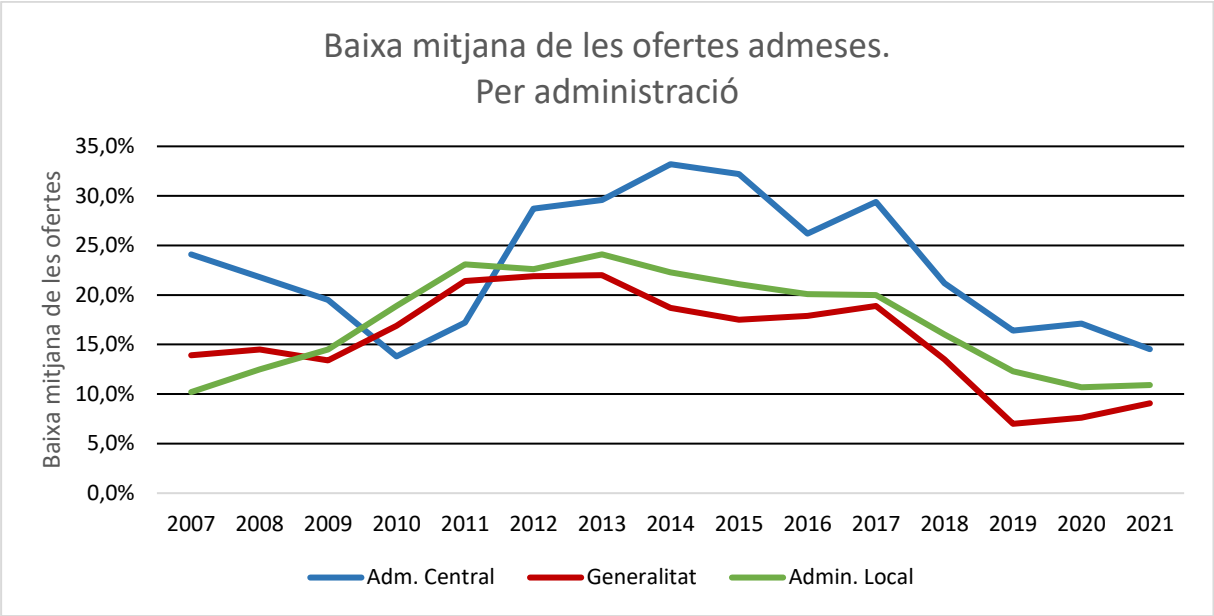

Font: CCOC

Les administracions públiques continuen acceptant ofertes sota cost que les empreses han d'assumir per poder mantenir-se en el mercat. De les obligacions del sector públic, a part d'aconseguir projectes i obres amb la millor relació qualitat-preu, se'n deriva una responsabilitat social vers les empreses proveïdores i els seus treballadors. Quan l'administració admet ofertes sota cost, està perjudicant la viabilitat de les empreses i el manteniment dels llocs de treball. Alhora, quan en les adjudicacions no es tenen en compte els costos reals dels projectes i les obres, es produeixen interrupcions en els treballs, en alguns casos definitives, o endarreriments en la posada en servei de la infraestructura en perjudici del ciutadà, i la qualitat del resultat pot no ser l'òptim cercat inicialment.

Aquesta situació hauria de canviar a conseqüència de la plena implementació de la Llei de Contractes del Sector Públic, que va entrar en vigor el 9 de març del 2018. La llei pretén aconseguir una major transparència en la contractació pública i una millor relació qualitat-preu, establint l'**obligació dels òrgans de contractació de vetllar perquè el disseny dels criteris d'adjudicació permeti obtenir obres, subministraments i serveis de qualitat** mitjançant la inclusió d'aspectes qualitatius, mediambientals, socials i innovadors vinculats a l'objecte del contracte. Caldria també optimitzar els projectes i l'execució de l'obra, així com tot el procés de gestió tècnica i administrativa, per tal que els contractes s'adjudiquin, s'executin i liquidin per l'import del projecte aprovat per la mateixa administració (l'**Objectiu 100**).

Per a més informació, vegeu l'Annex "La Concurrència en el Mercat d'Obra Pública a Catalunya 2021".

2.4. Estructura empresarial del sector de la construcció

La greu situació del sector de la construcció arran de la crisi del 2008, provocada per la manca de projectes, l'extrema competència en preus entre les empreses i les dificultats financeres van abocar al tancament de nombroses empreses. Només a partir del 2017 es va començar a revertir mínimament aquesta tendència.

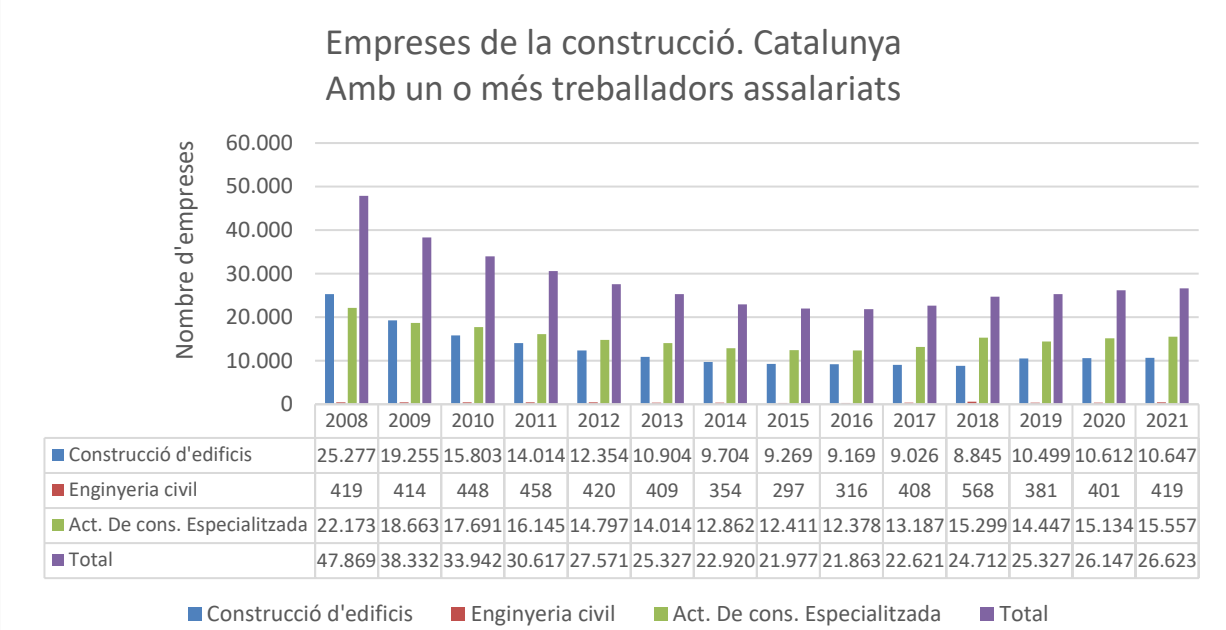

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Construcció d'edificis	25.277	19.255	15.803	14.014	12.354	10.904	9.704	9.269	9.169	9.026	8.845	10.499	10.612	10.647
Enginyeria civil	419	414	448	458	420	409	354	297	316	408	568	381	401	419
Act. De cons. Especialitzada	22.173	18.663	17.691	16.145	14.797	14.014	12.862	12.411	12.378	13.187	15.299	14.447	15.134	15.557
Total	47.869	38.332	33.942	30.617	27.571	25.327	22.920	21.977	21.863	22.621	24.712	25.327	26.147	26.623

Font: CCOC amb dades de l'INE

Així, si el 2008 hi havia a Catalunya 47.869 empreses de construcció d'edificis, enginyeria civil i activitats de construcció amb un o més treballadors en alta al Directorio Central de Empresas (DIRCE), el 2021 n'hi havia 26.623, que representen el 55,6% de les que n'hi havien abans de la crisi de 2008, i que suposa un increment del 1,8% respecte l'any anterior.

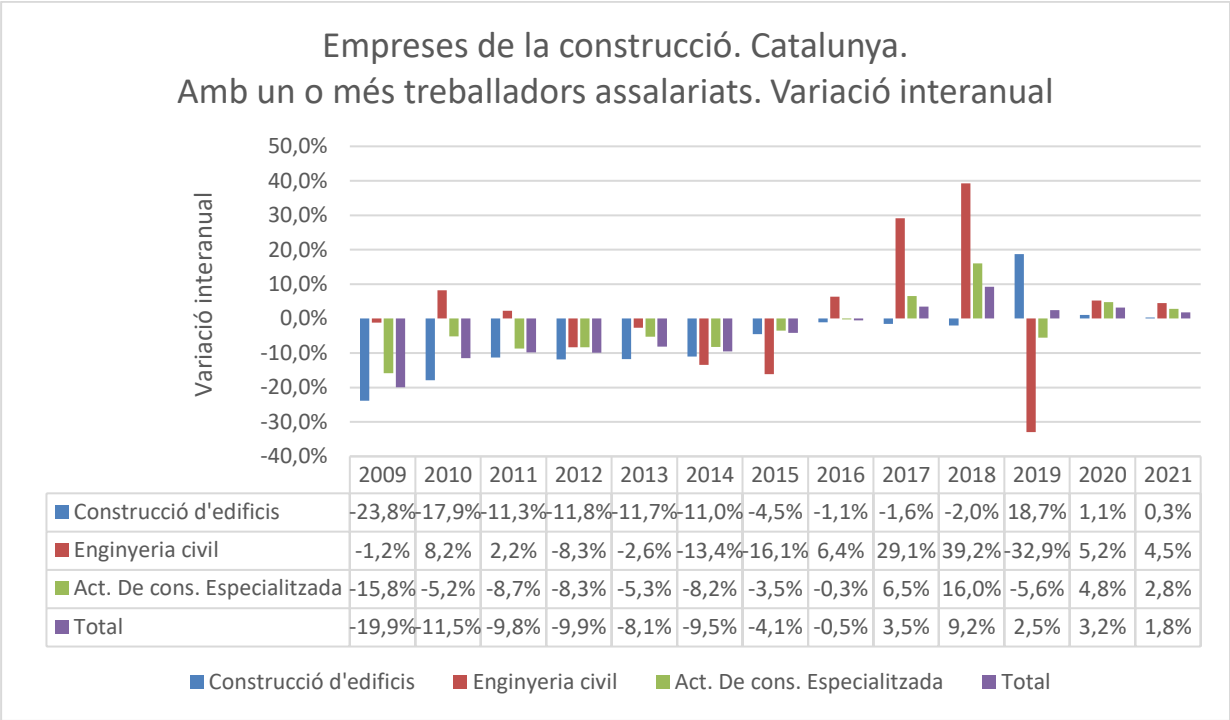

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Construcció d'edificis	-23,8%	-17,9%	-11,3%	-11,8%	-11,7%	-11,0%	-4,5%	-1,1%	-1,6%	-2,0%	18,7%	1,1%	0,3%
Enginyeria civil	-1,2%	8,2%	2,2%	-8,3%	-2,6%	-13,4%	-16,1%	6,4%	29,1%	39,2%	-32,9%	5,2%	4,5%
Act. De cons. Especialitzada	-15,8%	-5,2%	-8,7%	-8,3%	-5,3%	-8,2%	-3,5%	-0,3%	6,5%	16,0%	-5,6%	4,8%	2,8%
Total	-19,9%	-11,5%	-9,8%	-9,9%	-8,1%	-9,5%	-4,1%	-0,5%	3,5%	9,2%	2,5%	3,2%	1,8%

Font: CCOC amb dades de l'INE

El 53,4% d'aquestes empreses es dedica a **activitats de construcció especialitzada, el 44,2% a construcció d'edificis i l'2,5% a enginyeria civil**.

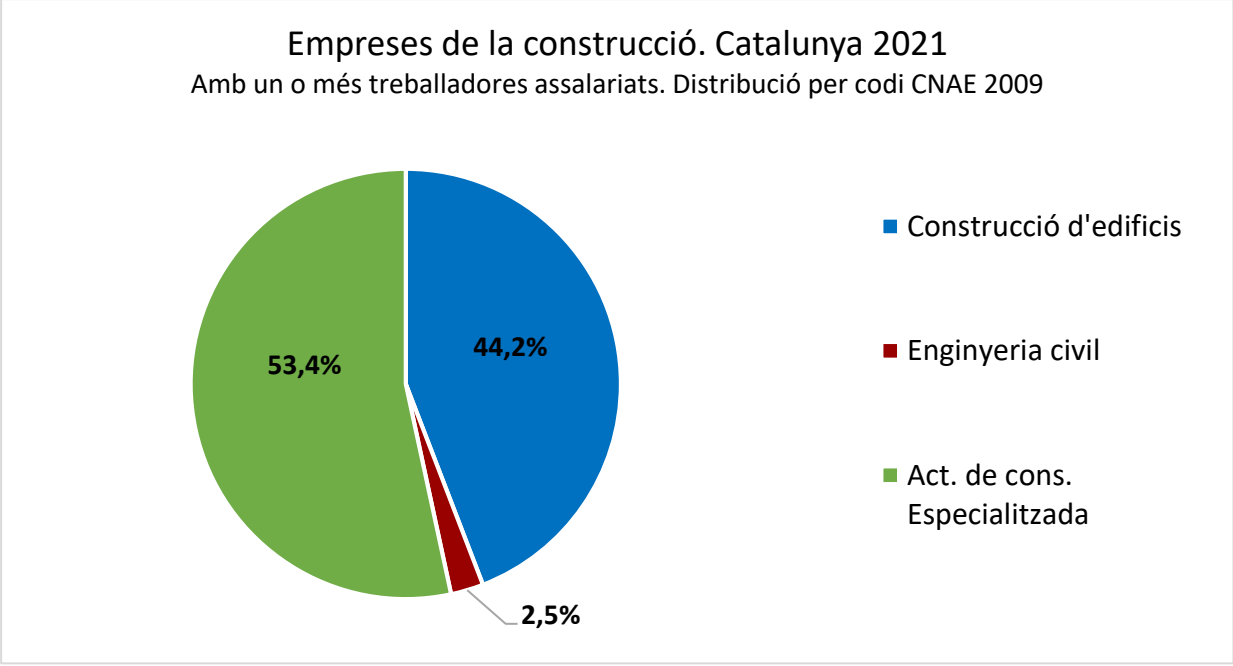

Font: CCOC amb dades de l'INE

Es tracta d'un **sector molt atomitzat** en el qual el 89% de les empreses amb treballadors assalariats tenen menys de 10 treballadors.

Si l'any 2008 hi havia a Catalunya 200 empreses de la construcció amb més de 100 treballadors, el 2019 només en restaven 73.

NOMBRE D'EMPRESES DE LA CONSTRUCCIÓ. CATALUNYA
Per estrar de treballadros. CNAE: 412,42,43
Directori Central de Empresas.

Estrat de treballadors	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sense assalariats	39.920	35.758	35.929	36.872	37.811	37.019	36.038	37.224	36.436	35.712
De 1 a 2	16.209	15.822	14.529	13.836	13.368	13.586	14.945	15.275	15.597	15.908
De 3 a 5	5.875	5.082	4.570	4.405	4.422	4.692	4.963	5.094	5.346	5.428
De 6 a 9	2.510	2.082	1.850	1.785	1.925	2.000	2.232	2.266	2.397	2.430
De 10 a 19	1.802	1.435	1.234	1.219	1.364	1.480	1.583	1.614	1.701	1.767
De 20 a 49	908	713	577	575	628	681	791	846	857	868
De 50 a 99	177	128	101	95	93	112	123	161	171	149
De 100 a 199	63	38	38	39	41	44	54	43	52	49
De 200 a 499	19	20	15	16	15	19	17	24	22	9
De 500 a 999	6	5	4	5	5	4	2	1	1	12
De 1000 a 4999	2	2	2	2	2	3	2	3	3	3
De 5000 o més assalariats	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	67.491	61.085	58.849	58.849	59.674	59.640	60.750	62.551	62.583	62.335

Font: CCOC amb dades INE. Dades a 1 de gener

NOMBRE D'EMPRESES DE LA CONSTRUCCIÓ. CATALUNYA. Variació internanual
Per estrar de treballadros. CNAE: 412,42,43
Directori Central de Empresas.

Estrat de treballadors	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sense assalariats	-10%	0%	3%	3%	-2%	-3%	3%	-2%	-2%
De 1 a 2	-2%	-8%	-5%	-3%	2%	10%	2%	2%	2%
De 3 a 5	-13%	-10%	-4%	0%	6%	6%	3%	5%	2%
De 6 a 9	-17%	-11%	-4%	8%	4%	12%	2%	6%	1%
De 10 a 19	-20%	-14%	-1%	12%	9%	7%	2%	5%	4%
De 20 a 49	-21%	-19%	0%	9%	8%	16%	7%	1%	1%
De 50 a 99	-28%	-21%	-6%	-2%	20%	10%	31%	6%	-13%
De 100 a 199	-40%	0%	3%	5%	7%	23%	-20%	21%	-6%
De 200 a 499	5%	-25%	7%	-6%	27%	-11%	41%	-8%	-59%
De 500 a 999	-17%	-20%	25%	0%	-20%	-50%	-50%	0%	1100%
De 1000 a 4999	0%	0%	0%	0%	50%	-33%	50%	0%	0%
De 5000 o més assalariats									
Total	-9,5%	-3,7%	0,0%	1,4%	-0,1%	1,9%	3,0%	0,1%	-0,4%

Font: CCOC amb dades INE. Dades a 1 de gener

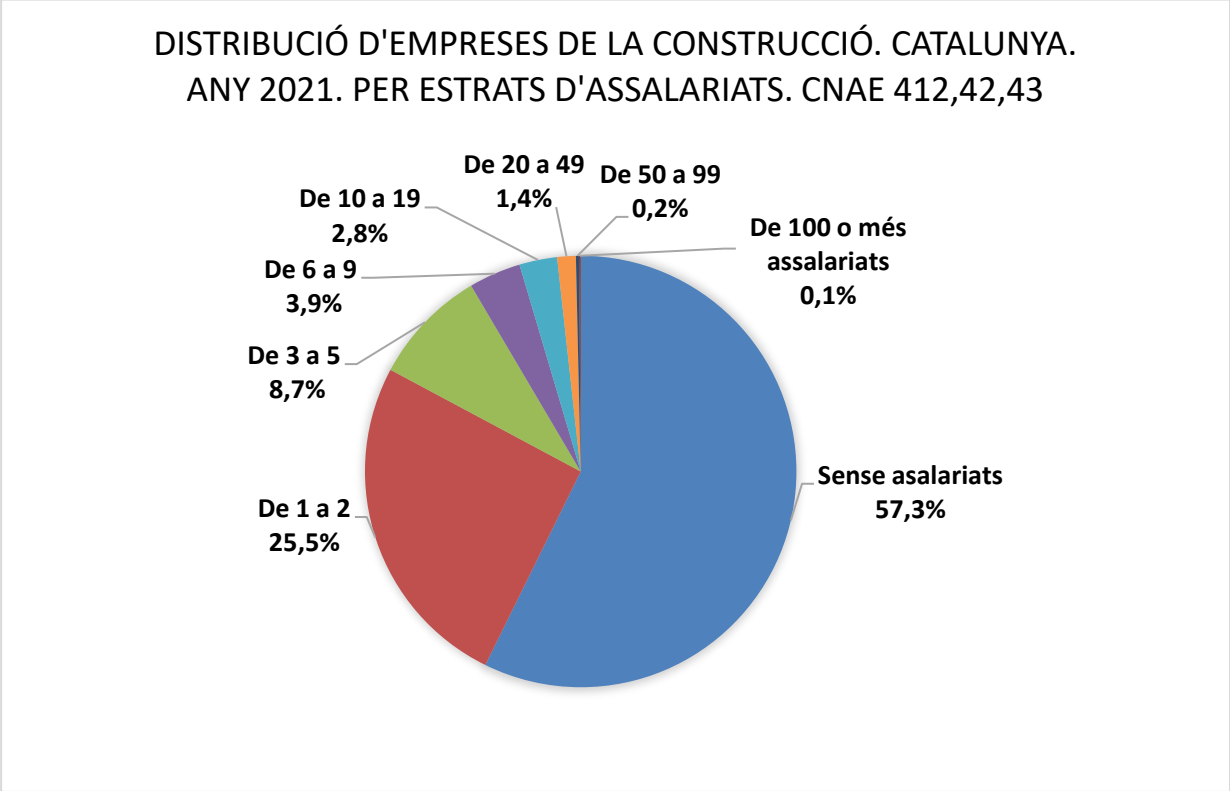

Font: CCOC amb dades de l'INE

2.5. Els costos de construcció

D'acord amb **l'Índex de Costos del Sector de la Construcció**, que publica el Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, **els preus de la construcció van augmentar a Espanya, l'any 2021, un 9,1%.** Sense ponderar la mà d'obra, la variació va ser de l'11,83%. Cal tenir en compte, però, que aquest índex es refereix als **preus de sortida de fàbrica** i que **els costos reals d'una empresa constructora poden haver arribat a augmentar al voltant del 10%-20%**, a causa del desequilibri entre l'oferta i la demanda dels proveïdors i subcontractistes.

Des del 2013 fins al 2016, els preus van experimentar una caiguda sostinguda, tendència que es va capgirar a causa de la recuperació econòmica mundial, de l'increment del preu de les matèries primeres i de la moderada demanda interna. L'any 2019 els preus de les matèries primeres van caure, de nou, a causa de la desacceleració econòmica global i les incerteses derivades de la negociació dels tractats de comerç. L'any 2020, tal com es va preveure, els costos van disminuir a causa de la recessió global provocada per la pandèmia de Covid-19.

Pel que fa a l'anàlisi dels costos del sector de la construcció per al 2021, els costos es van disparar a causa de la reactivació econòmica global post pandèmia, on la demanda va créixer molt més ràpidament que l'oferta i va provocar grans tensions als mercats, provocant problemes en els subministraments d'alguns materials, a banda de l'esmentat increment de preus. Aquest ha sigut constant al llarg del 2021 i l'increment entre l'índex de costos del sector de la construcció de desembre i el de gener ha estat d'un 18% sense ponderat la mà d'obra.

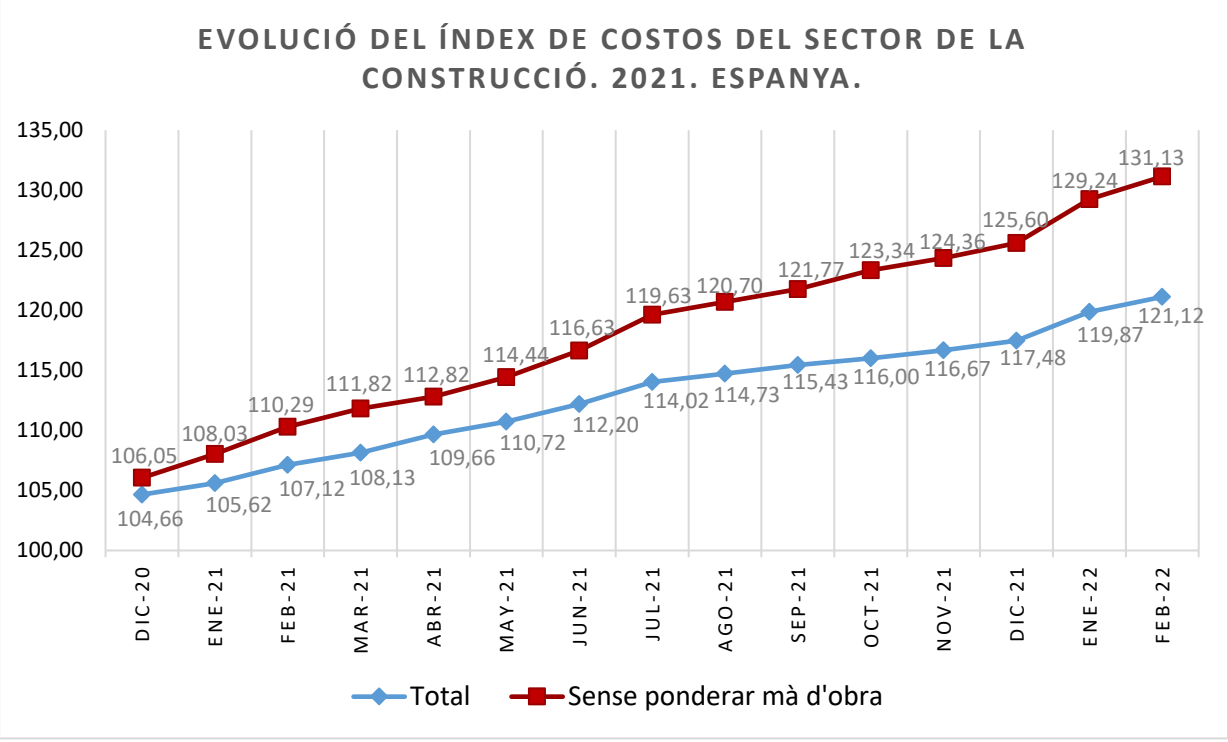

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

L'**Índex de Preus Industrials (IPI)** va finalitzar l'any 2020, a Catalunya, amb una variació interanual de preus del 20,3% (-1,3% el 2020) i al conjunt d'Espanya, del 35,2% (-1,4% el 2020).

Així mateix, segons l'**Índex de Preus de Consum (IPC)**, la inflació a Catalunya va ser el 2021 del 6,1% en variació interanual al desembre (-0,6% el 2020) i del 6,5% (-0,5% el 2020) a la resta de l'Estat.

Índexs de Costos del Sector de la Construcció. Espanya. Variació interanual %.

	PONDERAT: MÀ D'OBRA I CONSUM DE MATERIALS						
	EDIFICACIÓ				ENYINGE-RIA CIVIL	TOTAL CONS-TRUCCIÓ	MÀ D'OBRA
DATA	TOTAL	RESIDEN-CIAL	NO RESIDENCIAL	REHABILITA-CIÓ			
2006	4,23%	4,36%	3,87%	4,36%	5,59%	4,61%	3,03%
2007	5,61%	5,33%	6,01%	5,63%	6,34%	5,82%	4,87%
2008	5,11%	5,08%	5,36%	4,95%	4,96%	5,07%	6,26%
2009	1,19%	1,12%	2,08%	0,56%	0,33%	0,94%	5,76%
2010	0,43%	0,45%	0,26%	0,56%	1,25%	0,67%	-0,18%
2011	3,58%	3,66%	3,80%	3,33%	3,96%	3,69%	2,75%
2012	1,02%	1,15%	1,29%	0,66%	1,43%	1,14%	1,49%
2013	-0,17%	-0,33%	0,33%	-0,38%	0,49%	0,02%	0,37%
2014	-0,01%	-0,41%	0,77%	-0,16%	0,48%	0,13%	0,35%
2015	-1,10%	-0,75%	-1,89%	-0,88%	-1,75%	-1,29%	-1,22%
2016	-1,17%	-1,26%	-1,15%	-1,07%	-1,34%	-1,22%	-2,38%
2017	1,73%	0,69%	3,79%	1,30%	3,41%	2,21%	-2,92%
2018	2,11%	1,62%	3,15%	1,83%	2,92%	2,34%	0,79%
2019	1,31%	1,80%	0,40%	1,49%	0,26%	1,00%	4,75%
2020	-1,18%	-0,57%	-2,41%	-0,88%	-1,69%	-1,33%	-0,99%
2021	8,49%	6,52%	12,70%	7,38%	10,50%	9,07%	3,31%

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana.

Segons els **índexs de preus dels materials de la construcció a Espanya**, que també publica el Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, la calç i el guix han augmentat un 20,75% interanual, l'acer un 60,9%, els sintètics un 26,4%, el vidre pla un 25,5%, la fusteria un 13%.

Dades a desembre 2021

Variació	Árids	Ciment	Calç	Formigó	Morter	Ceràmica	Prefabri-cats	Guix	Deriv. Guix
Mensual	0,18%	0,34%	-2,70%	0,37%	-0,46%	1,55%	0,43%	-2,70%	0,62%
Interanual	1,76%	0,97%	20,75%	2,37%	1,99%	3,98%	4,61%	20,75%	0,46%
Anual	0,43%	0,28%	6,81%	1,61%	2,31%	0,13%	2,19%	6,81%	-1,31%

Variació	Acer	Fusta	Sintètics	Asfàltics	Cauxú	Vidre pla	Vidre buit	Fustería	Fuste. Metàl.	Ferrat-ges
Mensual	2,22%	1,16%	2,17%	-0,85%	0,09%	1,29%	-0,68%	1,16%	0,99%	-0,32%
Intera-nual	60,90%	12,97%	26,40%	6,16%	4,51%	25,49%	-0,04%	12,97%	9,38%	3,13%
Anual	39,12%	5,85%	16,22%	3,72%	2,07%	10,70%	-0,33%	5,85%	4,67%	2,52%

2.6. Instantània estadística de la construcció

Instantània estadística de la construcció. En valor absolut.

ESTADÍSTICA	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CONSUM DE CIMENT (milers de tones)													
CATALUNYA	4.381,5	3.482,8	2.744,2	1.913,9	1.468,8	1.455,0	1.544,6	1.591,7	1.852,1	1.813,8	2.234,8	1.999,6	2.164,5
PRODUCCIÓ DE FORMIGÓ PREPARAT (milers de m3)													
CATALUNYA	8.565	6.680	5.222	3.941	2.920	2.605	2.783	3.034	3.460	3.791	4.110	3.760	3.910
TREBALLADORS ASSALARIATS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL (a finals d'any)													
CATALUNYA	**183.133**	**161.870**	**129.967**	**105.996**	**94.550**	**96.894**	**104.544**	**114.352**	**123.583**	**132.997**	**136.060**	**135.993**	**142.281**
Barcelona	125.056	110.483	88.743	71.831	64.172	66.099	71.451	78.756	85.668	91.907	93.838	93.676	97.600
Girona	22.229	20.019	16.271	13.655	12.154	12.374	13.539	14.411	15.800	17.205	17.551	17.505	18.590
Lleida	13.365	11.614	9.761	7.999	7.091	7.333	7.888	8.118	8.432	9.169	9.266	9.406	9.914
Tarragona	22.483	19.754	15.192	12.511	11.133	11.088	11.666	13.067	13.683	14.716	15.405	15.406	16.177
POBLACIÓ OCUPADA (EPA)													
CATALUNYA	**309,9**	**264,7**	**231,2**	**179,6**	**186,9**	**191,9**	**177,8**	**185,4**	**211,8**	**217,1**	**205,1**	**205,2**	**201,2**
Barcelona	215,4	175,1	156,2	113,5	123,9	131,0	117,9	127,3	143,3	154,1	144,6	138,3	138,1
Girona	36,0	34,7	26,4	24,4	21,5	2.038,0	18,8	22,7	24,6	23,0	26,3	26,4	27,2
Lleida	22,5	20,1	17,2	14,6	15,2	16,9	17,7	14,4	17,2	16,7	15,0	16,1	13,8
Tarragona	36,0	34,8	31,4	27,1	26,3	23,2	23,4	21,0	26,7	23,3	20,1	24,4	22,1
COMPRA-VENDA D'HABITATGES. CATALUNYA (nombre d'habitatges)													
Noves	20.333	23.836	19.842	16.609	15.124	12.227	8.321	8.418	10.522	12.217	11.926	11.081	15.003
Usades	25.353	32.021	27.234	26.406	30.284	34.886	46.210	57.830	66.714	68.603	68.024	53.592	72.900
TOTAL	**45.686**	**55.857**	**47.076**	**43.015**	**45.408**	**47.113**	**54.531**	**66.248**	**77.236**	**80.820**	**79.950**	**64.673**	**87.903**
HABITATGES ACABATS. CATALUNYA (nombre d'habitatges)													
Promoció Privada	33.041	17.834	17.370	11.952	6.409	5.632	4.448	2.985	6.608	7.144	12.688	11.984	13.301
Promoció Pública	3.208	1.564	694	320	117	91	188	2	525	104	231	146	216
TOTAL	**36.249**	**19.398**	**18.064**	**12.272**	**6.526**	**5.723**	**4.636**	**2.987**	**7.133**	**7.248**	**12.919**	**12.130**	**13.517**
HABITATGES INICIATS. CATALUNYA (nombre d'habitatges)													
Obra nova	11.554	9.537	6.437	3.938	2.401	3.635	5.423	7.486	10.091	12.917	13.796	10.476	14.886
Reforma i ampliació	5.053	9.003	8.857	6.182	6.059	6.102	7.005	6.988	6.587	5.861	8.178	7.602	8.008
TOTAL	**16.607**	**18.540**	**15.294**	**10.120**	**8.460**	**9.737**	**12.428**	**14.474**	**16.678**	**18.778**	**21.974**	**18.078**	**22.894**
LICITACIONS OFICIAL D'OBRES (dades anuals, millions € corrents, IVA exclòs; % variació nominal)													
per TIPUS D'OBRA													
Edificació	2.648,1	1.845,6	529,0	461,7	332,0	564,5	425,1	450,9	729,0	748,4	843,0	718,9	1.195,8
Obra Civil	3.088,5	1.695,3	514,4	335,7	750,6	1.122,9	723,7	679,6	926,6	922,8	1.104,0	782,9	1.762,0
per ORGANISMES													
Adm. General de l'Estat	1.758,6	279,0	327,3	172,5	420,8	479,7	317,1	283,5	217,7	252,5	551,4	195,7	666,5
Generalitat	1.488,0	1.771,8	130,4	244,4	117,4	460,8	312,4	297,5	413,9	356,1	519,1	492,8	760,1
Administració Local	2.489,9	1.490,1	585,7	380,5	544,5	747,0	519,3	549,5	1.024,0	1.062,6	876,5	813,3	1.531,3
TOTAL LICITACIÓ OFICIAL	**5.736,5**	**3.540,9**	**1.043,4**	**797,4**	**1.082,7**	**1.687,5**	**1.148,8**	**1.130,5**	**1.655,6**	**1.671,2**	**1.947,0**	**1.501,8**	**2.957,9**

Font: CCOC amb dades de l'Idescat, APCE, ANEFHOP, Ciment Català, INSS, INE, Ministerio de Transportes, Movildiad y Agenda Urbana i CCOC

Instantània estadística de la construcció. En % de variació anual.

ESTADÍSTICA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CONSUM DE CIMENT (milers de tones)												
CATALUNYA	-20,5%	-21,2%	-30,3%	-23,3%	-0,9%	6,2%	3,0%	16,4%	-2,1%	23,2%	-10,5%	8,2%
PRODUCCIÓ DE FORMIGÓ PREPARAT (milers de m3)												
CATALUNYA	-22,0%	-21,8%	-24,5%	-25,9%	-10,8%	6,8%	9,0%	14,1%	9,6%	8,4%	-8,5%	4,0%
TREBALLADORS ASSALARIATS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL (a finals d'any)												
CATALUNYA	**-11,6%**	**-19,7%**	**-18,4%**	**-10,8%**	**2,5%**	**7,9%**	**9,4%**	**8,1%**	**7,6%**	**2,3%**	**-0,05%**	**4,6%**
Barcelona	-11,7%	-19,7%	-19,1%	-10,7%	3,0%	8,1%	10,2%	8,8%	7,3%	2,1%	-0,2%	4,2%
Girona	-9,9%	-18,7%	-16,1%	-11,0%	1,8%	9,4%	6,4%	9,6%	8,9%	2,0%	-0,3%	6,2%
Lleida	-13,1%	-16,0%	-18,1%	-11,4%	3,4%	7,6%	2,9%	3,9%	8,7%	1,1%	1,5%	5,4%
Tarragona	-12,1%	-23,1%	-17,6%	-11,0%	-0,4%	5,2%	12,0%	4,7%	7,5%	4,7%	0,0%	5,0%
POBLACIÓ OCUPADA (EPA) (miles de persones; IV trimestre)												
CATALUNYA	**-14,6%**	**-12,7%**	**-22,3%**	**4,1%**	**2,7%**	**-7,3%**	**4,3%**	**14,2%**	**2,5%**	**-5,5%**	**0,05%**	**-1,9%**
Barcelona	-18,7%	-10,8%	-27,3%	9,2%	5,7%	-10,0%	8,0%	12,6%	7,5%	-6,2%	-4,4%	-0,1%
Girona	-3,6%	-23,9%	-7,6%	-11,9%	9379,1%	-99,1%	20,7%	8,4%	-6,5%	14,3%	0,4%	3,0%
Lleida	-10,7%	-14,4%	-15,1%	4,1%	11,2%	4,7%	-18,6%	19,4%	-2,9%	-10,2%	7,3%	-14,3%
Tarragona	-3,3%	-9,8%	-13,7%	-3,0%	-11,8%	0,9%	-10,3%	27,1%	-12,7%	-13,7%	21,4%	-9,4%
COMPRA-VENDA D'HABITATGES. CATALUNYA (nombre d'habitatges)												
Noves	17,2%	-16,8%	-16,3%	-8,9%	-19,2%	-31,9%	1,2%	25,0%	16,1%	-2,4%	-7,1%	35,4%
Usades	26,3%	-14,9%	-3,0%	14,7%	15,2%	32,5%	25,1%	15,4%	2,8%	-0,8%	-21,2%	36,0%
TOTAL	**22,3%**	**-15,7%**	**-8,6%**	**5,6%**	**3,8%**	**15,7%**	**21,5%**	**16,6%**	**4,6%**	**-1,1%**	**-19,1%**	**35,9%**
HABITATGES ACABATS. CATALUNYA (nombre d'habitatges)												
Promoció Privada	-46,0%	-2,6%	-31,2%	-46,4%	-12,1%	-21,0%	-32,9%	121,4%	8,1%	77,6%	-5,5%	11,0%
Promoció Pública	-51,2%	-55,6%	-53,9%	-63,4%	-22,2%	106,6%	-98,9%	26150%	-80,2%	122,1%	-36,8%	47,9%
TOTAL	**-46,5%**	**-6,9%**	**-32,1%**	**-46,8%**	**-12,3%**	**-19,0%**	**-35,6%**	**138,8%**	**1,6%**	**78,2%**	**-6,1%**	**11,4%**
HABITATGES INICIATS. CATALUNYA (nombre d'habitatges)												
Obra nova	-17,5%	-32,5%	-38,8%	-39,0%	51,4%	49,2%	38,0%	34,8%	28,0%	6,8%	-24,1%	42,1%
Reforma i ampliació	78,2%	-1,6%	-30,2%	-2,0%	0,7%	14,8%	-0,2%	-5,7%	-11,0%	39,5%	-7,0%	5,3%
TOTAL	**11,6%**	**-17,5%**	**-33,8%**	**-16,4%**	**15,1%**	**27,6%**	**16,5%**	**15,2%**	**12,6%**	**17,0%**	**-17,7%**	**26,6%**
LICITACIONS OFICIAL D'OBRES (dades anuals, millions € corrents, IVA exclòs; % variació nominal)												
per TIPUS D'OBRA												
Edificació	-30,3%	-71,3%	-12,7%	-28,1%	70,0%	-24,7%	6,1%	61,7%	2,7%	12,6%	-14,7%	66,3%
Obra Civil	-45,1%	-69,7%	-34,7%	123,6%	49,6%	-35,6%	-6,1%	36,3%	-0,4%	19,6%	-29,1%	125,1%
per ORGANISMES												
Adm. General de l'Estat	-84,1%	17,3%	-47,3%	143,9%	14,0%	-33,9%	-10,6%	-23,2%	16,0%	118,4%	-64,5%	240,6%
Generalitat	19,1%	-92,6%	87,4%	-52,0%	292,5%	-32,2%	-4,8%	39,1%	-14,0%	45,8%	-5,1%	54,2%
Administració Local	-40,2%	-60,7%	-35,0%	43,1%	37,2%	-30,5%	5,8%	86,4%	3,8%	-17,5%	-7,2%	88,3%
TOTAL LICITACIÓ OFICIAL	**-38,3%**	**-70,5%**	**-23,6%**	**35,8%**	**55,9%**	**-31,9%**	**-1,6%**	**46,4%**	**0,9%**	**16,5%**	**-22,9%**	**97,0%**

Font: CCOC amb dades de l'Idescat, APCE, ANEFHOP, Ciment Català, INSS, INE, Ministerio de Transportes, Movildiad y Agenda Urbana i CCOC

3. El sector de la construcció a Catalunya. Previsions 2022

3.1. Introducció

L'impacte de la pandèmia causada per la Covid-19 i la conseqüent crisi econòmica i social està sent històrica. L'any 2020, el PIB de Catalunya es va contraure un -11,7%, mentre que el VAB de la construcció ho va fer en un -12,3% i la inversió en construcció un -9,9%. L'any 2021 ha sigut el de la reactivació econòmica, tot i que encara no s'ha arribat als nivells d'activitat previs a la pandèmia. En aquest sentit, durant l'any 2021 el PIB català va créixer un 5,8%, mentre que el VAB de la construcció ho va fer en un 1,6% i la inversió en el sector va disminuir un 0,2% en volum. Les xifres han estat per sota de les previsions degut a factors com l'increment extraordinari de preus, els problemes d'abastiment i la manca d'agilitat en la gestió dels fons europeus Next Generation EU.

Pel que fa a la COVID, el 2021 ha estat també un any complicat. La seva evolució i les possibles i potencials mesures que les autoritats podrien haver pres en funció de la situació epidemiològica, especialment per fer front a la variant Òmicron, van fer que aquest fos també un any d'incertesa. No obstant això, la tendència és cada cop més a flexibilitzar les mesures, en gran part, gràcies al fet que el nombre de persones vacunades amb pauta completa a Catalunya se situa prop del 80%, i més del 47% ja té la dosis de reforç. D'acord amb aquestes xifres, ja s'ha assolit la immunitat de grup i és d'esperar que els possibles impactes de noves onades i variants tinguin un efecte més contingut socialment i econòmicament aquest 2022, tot i que encara hi ha països com la Xina amb una estratègia de zero COVID que porta a terme aïlla-ments de ciutats senceres amb els conseqüents efectes i impactes en l'economia global.

No obstant això, a la gestió dels fons europeus li manca agilitat i transparència. Fins al maig d'enguany, el govern de l'Estat només ha mobilitzat el 13% dels 30.000 milions relacionats amb els Projectes Estratègics per a la Recuperació i Transformació Económica (Pertes). Segons estimacions de la Fundación de Estudios de Economía Aplicada (Fedea), del total de fons rebuts a Catalunya, només s'han mobilitzat el 9% d'aquests (141,4 milions d'euros) durant l'any 2021. És per això, que les previsions més recents indiquen que el gruix dels fons europeus no arribarà a les empreses fins a finals d'enguany i en endavant.

D´altra banda, el conflicte bèl·lic entre Rússia i Ucraïna iniciat al febrer d'enguany, està agreujant encara més la crisi de desabastiment i de l'increment de preus dels materials iniciada a conseqüència de la pandèmia. Aquesta situació està portant al límit a les empreses constructores, ja que el conflicte bèl·lic impacta directament en els preus dels materials de la construcció, i de manera molt especial als preus de l'energia en general, i fa molt difícil de preveure els costos reals d'una obra. Aquesta incertesa de les empreses fa que moltes licitacions quedin desertes davant l'elevada inestabilitat en els preus i la falta de mecanismes que adaptin a la realitat els costos de les obres. Des de l'inici del conflicte, materials com el ferro, el níquel, l'alumini i la fusta han experimentat forts increments en els preus i els costos de l'energia s'han disparat a nivells inassumibles per algunes empreses. En aquest sentit, el govern d'Espanya ha aprovat mesures fiscals per reduir la factura elèctrica i subvencions al proveïment de carburant, però si la inflació no es recondueix aviat, la paralització de les obres pot degenerar en un problema greu.

Aquesta complexa situació pot derivar en què obres finançades amb fons europeus, que són claus pel creixement i la transformació de l'economia, quedin desertes i es perdin oportunitats, temps i esforços. Des de la Cambra, valorem positivament les mesures excepcionals de revisió de preus en els contractes públics d'obres adoptades als Reial Decrets-Llei 3/2022 i 6/2022, tot i que considerem que tenen uns efectes molt limitats. A més, és necessari incloure mecanismes d'adaptació dels preus dels contractes a la realitat del mercat en les obres en fase de licitació, per tal d'evitar que quedin desertes i s'aturin.

3.2. Previsions econòmiques

La **Comissió Europea**, en les seves previsions de maig, estima que el PIB de l'economia espanyola augmentarà un 4% l'any 2022 i que en 2023 creixerà un 3,4%. Això vol dir una reducció d'1,6 i un punt respectivament en comparació a les previsions anunciades per Brussel·les a principis de febrer, abans del conflicte bèl·lic entre Rússia i Ucraïna. En tot cas, es tracte de taxes de creixement per sobre de la mitjana de la Unió Europea (2022: 2,7% i 2023: 2,3%). La desocupació a Espanya pot arribar fins al 13,4% enguany i l'any vinent disminuirà 0,4 punts percentuals fins a arribar al 13%. Així mateix, preveu que el dèficit públic arribi al 4,9% (4,4% el 2023). Pel que fa a la inflació, l'organisme comunitari estima que enguany l'IPC arribarà al 6,3% i en 2023 l'1,8%. Les previsions també indiquen una reducció gradual del deute públic fins a arribar al 113,7% del PIB en 2023.

El 30 d'abril, el **Govern espanyol** va remetre a la Comissió Europea el **Programa d'Estabilitat 2022-2025**, juntament amb el Programa Nacional de Reformes d'Espanya. El Programa recull el nou escenari macroeconòmic i fiscal d'Espanya marcat pel principi de màxima prudència, a conseqüència de l'elevada incertesa per la situació geopolítica internacional i el fort increment dels preus de l'energia.

D'acord amb aquest programa, el Govern espanyol preveu per al 2022 un increment del PIB del 4,3% i del 3,5% el 2022. Es preveu que la demanda interna sigui el principal motor de creixement i la inversió s'acceleri enguany fins al 9,3%, impulsada principalment pel Plan de Recuperació, el qual guanyarà impuls en 2022 i 2023 amb l'execució de les inversions. S'espera, a més, que el 2022 el dèficit disminueixi fins al 5% i en 2023 fins al 3,9% i que el deute públic baixi gradualment fins a situar-se en 109,7% del PIB en 2025. Pel que fa a la inflació, totes les previsions apunten a una desacceleració significativa des del segon semestre d'enguany, fins a situar-se al voltant del 2% l'any vinent.[10]

La **Generalitat de Catalunya**, per la seva part, dibuixa unes projeccions que també s'emmarquen en un context d'elevada incertesa, on el **PIB català augmentaria un 4,9% el 2022**, 1,5 punts percentuals per sota de la previsió publicada el passat mes d'octubre, i un 2,9% el 2023. Pel que fa a **la inversió, s'espera que aquesta augmenti un 4,7% el 2022**, tot i l'augment de la incertesa, dels costos de producció i l'agreujament dels problemes d'aprovisionament, i que el 2023 s'incrementi un 6,8%. Com a principals riscos per a l'economia catalana, es destaca l'augment i la persistència dels riscos geopolítics, amb implicacions sobre els preus de l'energia i altres matèries primeres, i els problemes d'aprovisionament a escala global a punts forts, així

[10] https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/notasprensa/asuntos-economicos/Paginas/2022/290422-programa-estabilidad.aspx

com el risc associat a inflacions més elevades i persistents. Per altra banda, en positiu, es destaca la solidesa del mercat de treball, les condiciones de finançament, la moderació gradual de la inflació i l'impuls dels fons NGEU.[11]

A finals de juliol de 2020 la Generalitat va presentar el seu **pla de reconstrucció econòmica**, que xifra en 31.765 milions d'euros el cost de la reactivació econòmica i protecció social a conseqüència de la crisi de la COVID-19 (CORECO) i on el gruix de les inversions es preveu que es facin efectives durant el període 2021-2025[12]. La seva activitat abasta dues línies de treball. La primera té un caràcter operatiu i es centra en actuacions d'emergència per minimitzar l'impacte econòmic i social de la crisi. La segona línia de treball incorpora actuacions de caràcter estratègic orientades a estimular els sectors amb major capacitat de creixement, accelerar la creació d'ocupació, atraure noves inversions i avançar cap a un desenvolupament més sostenible. En aquesta segona línia de treball s'emmarca la redacció del pla de reconstrucció, que tindrà com a eixos vertebradors l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de Nacions Unides.[13]

En el següent quadre podem veure una **síntesi de les previsions dels principals organismes per a PIB, inversió en construcció i dèficit.** En general, d'acord amb la mitjana dels diferents organismes, s'esperen taxes de creixement properes al 4,3% per 2022 i del 3% per 2023 per a l'economia espanyola. Pel que fa a la inversió en construcció, les previsions dels diferents organismes difereixen bastant més i en mitjana apunten al fet que **enguany la inversió en construcció podria augmentar entre el 3,5% i el 4,5%** i que serà l'any vinent se situï en el 5% i el 6%.

[11] https://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/estudis-publicacions/previsions-macroeconomiques/

[12] https://web.gencat.cat/web/shared/GENCAT/coronavirus/mesures-coreco/pla-reactivacio-economica-i-proteccio-social/Pla-reactivacio-economica-proteccio-social.pdf

[13] https://web.gencat.cat/es/detalls/article/pla-reactivacio-economica-i-proteccio-social

PREVISONS ECONÒMIQUES PER A ESPANYA

Variació mitjana anual en percentatge

	PIB		Inversió Construcció		Saldo AA.PP (% PIB)	
Entitat	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Analistas Financieros Internacionales (AFI)	4,3	3,0	2,0	2,2	-4,7	-3,9
BBVA Research	4,1	3,3	8,6	20,2	-6,0	-4,6
CaixaBank Research	4,2	3,8	1,3	5,0	-5,5	-4,8
Cámara de Comercio de España	4,3	2,8	1,2	1,2	-5,9	-5,5
Centro de Estudios Economía de Madrid (CEEM-URJC)	4,3	3,0	6,0	5,0	-5,3	-4,2
Centro de Predicción Económica (CEPREDE-UAM)	4,9	2,6	4,3	7,3	-5,8	-4,8
CEOE	4,2	3,2	3,3	4,7	-5,2	-4,5
Equipo Económico (Ee)	4,4	3,5	4,8	4,1	-5,2	-4,5
EthiFinance Ratings	4,7	3,5	-	-	-5,0	-4,1
Funcas	4,2	3,3	6,0	7,9	-5,0	-4,5
Instituto Complutense de Análisis Económico (ICAE-UCM)	4,3	3,3	3,7	7,7	-5,0	-4,7
Instituto de Estudios Económicos (IEE)	3,9	2,8	2,9	2,8	-5,5	-4,9
Intermoney	4,7	3,6	6,4	5,5	-5,6	-4,8
Mapfre Economics	4,2	3,0	-	-	-5,5	-4,1
Oxford Economics	4,5	3,6	4,0	7,3	-5,1	-4,4
Repsol	4,0	2,5	1,1	1,7	-5,5	-4,2
Santander	4,3	2,8	2,7	4,8	-	-
Metyis	3,7	2,5	5,6	6,4	-5,7	-5,0
Universidad Loyola Andalucía	3,8	1,9	0,7	-1,0	-7,1	-8,9
Consens (MITJANA)	**4,3**	**3,0**	**3,8**	**5,5**	**-5,5**	**-4,8**
Màxim	4,9	3,8	8,6	20,2	-4,7	-3,9
Mínim	3,7	1,9	0,7	-1,0	-7,1	-8,9

Font: adaptat de Funcas. Maig 2022

3.3. L'evolució dels preus de les matèries primeres.

Durant l'any 2021, la reactivació econòmica va esdevenir en un procés d'increments dels preus durant tot l'any. El problema de la inflació ve derivat de la reactivació de la demanda mundial, influenciada pel retorn progressiu a la normalitat, les polítiques econòmiques expansives, els plans de reactivació econòmica i la disponibilitat d'invertir després d'un període de gran contenció inversora; i d'un increment històric dels preus del transport internacional marítim de contenidors. En aquest increment global de preus, alguns materials bàsics de construcció com l'acer corrugat, el coure, l'alumini i el petroli han experimentat creixements de preus en el rang del +20% al 135% interanual, amb expectativa de mantenir-se en aquests nivells a curt i mitjà termini.

Taula: Cuadre resum amb variacions del preu per a máteries primeres seleccionades.

Producte		Font	Mes referencia	Mes actual	Var. (%)
Acer corrugat		**Cámaras i Anifer**	abr-21	abr-22	**131,3%**
	A. Corrugat	*Cámara de comercio*	abr-21	abr-22	**131,3%**
Perfils metàl·lics		**Acermetal**	abr-21	abr-22	**41,2%**
	HEA 200	*Acermetal*	abr-21	abr-22	**40,4%**
	HEB 200				**42,0%**
	IPN 200				**42,8%**
	UPN 200				**39,5%**
Coure		**Thomson Reuters**	mar-21	mar-22	**19,6%**
Alumini		**Thomson Reuters**	mar-21	mar-22	**59,1%**
Petroli		**Thomson Reuters**	abr-21	abr-22	**62,6%**
IPRI (Índex de preus industrials)*		**INE**	mar-21	mar-22	**46,6%**
	Béns de consum*		mar-21	mar-22	**8,5%**
	Béns d'equip*				**5,1%**
	Béns intermedis*				**22,9%**
	Energia *				**134,6%**

Taula: CCOC adaptat de SEOPAN.

En aquest escenari, els proveïdors es veuen amb dues opcions, o bé pujar les tarifes i traslladar als clients aquest increment de preus, o bé retallar en els descomptes que es realitzen en els clients. En aquest context, les empreses més grans poden absorbir millor l'impacte de la pujada de preus, mentre que les de menor mida, en tenir marges menors, són les principals damnificades. Per tant, calen mesures d'actuació per a evitar que empreses constructores prefereixin abandonar una obra o un projecte abans d'assumir un increment desproporcionat de costos.

A les pujades de preus generalitzats, s'hi ha d'afegir els problemes de subministraments existents davant la gran tensió entre demanda i oferta que les cadenes de subministrament no han pogut absorbir. Circumstància que provoca moltes tensions i que dificulta les tasques diàries dels distribuïdors amb els seus clients i posa en risc els compliments dels terminis contractuals de les obres.

Aquests dos factors, **l'augment de preus i els problemes de subministrament, suposen un obstacle per a l'economia i el sector de la construcció**. Per això, des de la Cambra de Contractistes d'Obres **reclamen mesures per incloure mecanismes d'adaptació dels preus a la realitat del mercat**, de forma ràpida i àgil, en totes les obres que surtin a concurs i la **creació de mecanismes de reequilibri contractual** en les obres en curs, per tal d'evitar que les licitacions quedin desertes i que es paralitzi l'activitat constructora en general. En aquest sentit, considerem positives, tot i considerar que té uns efectes molt limitats, les mesures excepcionals de revisió de preus en els contractes públics d'obres adoptades en els Reials-Decrets llei 3/2022, de 2 de març, i 6/2022, de 29 de març de 2022.

3.4. Les perspectives del sector de la construcció: expectatives i incerteses.

El conflicte bèl·lic entre Rússia i Ucraïna ha provocat la "tempesta perfecta" juntament amb la COVID, que continua paralitzant la producció de la Xina pels confinaments, i l'escalada de preus. El que va començar amb el bloqueig del canal de Suez el març de 2021, amb la conseqüent alteració en la cadena de subministraments, va continuar amb tensions entre la demanda i l'oferta a conseqüència de l'activació de l'economia, que provocà l'augment de preus en molts dels materials de la construcció. A més, es va produir un l'augment dels preus de l'energia i el conflicte bèl·lic no ha fet més que agreujar aquesta conjuntura. Si bé la incertesa sobre l'evolució de la pandèmia ha anat disminuint gràcies a la bona evolució dels plans de vacunació, les incerteses sobre l'evolució de la inflació i del desplegament del Pla de recuperació dins del fons *Next Generation EU* són les principals amenaces de l'economia i del sector de la construcció. En aquest sentit, les previsions per a 2022 tant del PIB com del sector, s'han reduït entorn de l'1 i 2% percentuals respecte a les previsions realitzades durant l'any 2021 que apuntaven a creixements del PIB propers al 6% per enguany.

Un altre aspecte a destacar serà les decisions en política monetària que pugui prendre el Banc Central Europeu per tal de controlar la inflació. Una pujada dels tipus d'interès influirà en la restricció al crèdit i de les hipoteques, amb la conseqüent disminució de finançament d'obres i de la demanda d'habitatge.

Tot i les incerteses que hi ha, les expectatives són positives. **El sector de la construcció, gràcies a la seva transversalitat i al seu alt retorn econòmic, social i mediambiental, ha de jugar un paper clau** dintre d'aquest context de transició verda necessària i exigida per la Unió Europea. És per això, que al Pla de Recuperació i Resiliencia presentat pel govern d'Espanya s'inclouen inversions directament relacionades amb el sector. En el marc del Pla de Recuperació i Transformació, **la rehabilitació residencial i regeneració urbana té un pressupost assignat de 6.820 milions d'euros entre 2021 i 2023**, el que suposarà, segons càlculs del govern espanyol, la creació de 188.300 llocs de treball i generarà una aportació de 13.500 milions d'euros al PIB d'Espanya. En aquest sentit, l'administració central repartirà entre les Comunitats Autònomes 4.450 milions d'euros per aconseguir l'objectiu de 300.000 habitatges rehabilitats cada any durant la pròxima dècada (fins a 1,2 milions d'habitatges fins a 2030), a més de destinar 450 milions d'euros de beneficis fiscals per incentivar als ciutadans a rehabilitar les seves llars; i la construcció

d'un total de 20.000 habitatges energèticament eficients per lloguer social[14]. En aquest sentit, **el pla de recuperació contempla la inversió de 1.000 milions d'euros en els anys vinents per a l'habitatge social de lloguer**. Tot i que com ja s'ha esmentat anteriorment, la gestió dels fons europeus requereix una major agilitat i transparència perquè pugui arribar a les empreses al més aviat possible.

Pel que fa a la previsible evolució de la construcció, podem diferenciar els següents segments:

La **construcció residencial** depèn de les decisions de despesa de les famílies (i en menor mesura, dels inversors), que es tradueix en el nombre de compravendes i concessions d'hipoteques. La recuperació de milers de llocs de treball i, per tant, dels ingressos dels treballadors, sumat a un clima inversor després d'un 2020 molt contingut, van fer que les hipoteques constituïdes a Catalunya durant el 2021 s'hagin incrementat un 27,9% anual i les compravendes prop d'un 36%.

Gràfica: Evolució per subsectors en el mercat espanyol.
Índexs de producció a preus constants, base 2018=100

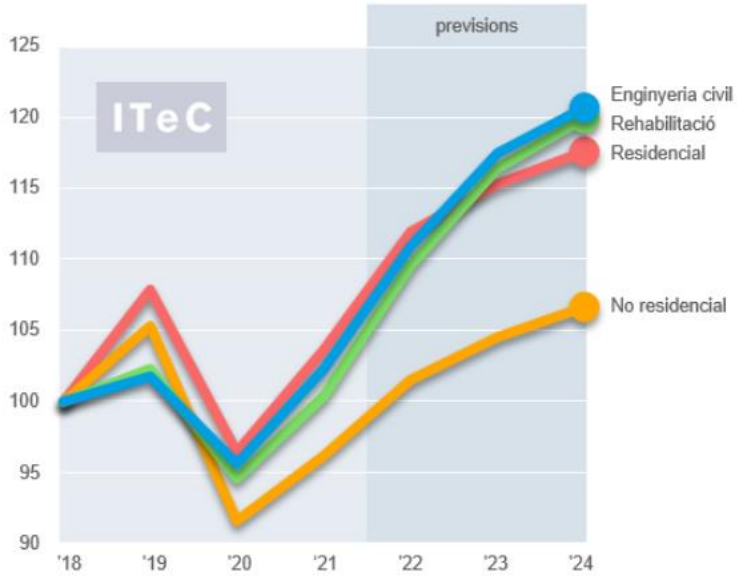

Font: ITeC – Euroconstruct novembre 2021

Respecte a la previsió per a 2022 del residencial, les dades per als primers mesos de l'any apunten al fet que la tendència continua a l'alça en el nombre d'hipoteques constituïdes a Catalunya, ja que durant els mesos de gener i febrer d'enguany es va experimentar un creixement interanual del 20,5% d'aquestes, fet que constata el gran volum de demanda existent.

Amb aquestes dades inicials de l'any, juntament amb les dades de l'últim informe Euroconstruct novembre 2021, on es preveu un increment del 7,5% anual en habitatge de nova planta a Espanya, fa indicar que **la construcció residencial experimentarà un creixement aquest any**, tot i que els efectes de la inflació i del conflicte bèl·lic reduirà aquestes expectatives. Per altra banda, cal destacar els habitatges de promoció pública i privada de lloguer social previstos en Pla de recuperació.

[14] https://www.mitma.gob.es/ministerio/proyectos-singulares/prtr/participacion-mitma/c2

Cal esmentar que l'activitat promotora-constructora és un sector estratègic, ja que, a més de proveir una llar a famílies que la necessiten, per cada habitatge que es construeix es generen 2,4 llocs de treball, dels quals 1,6 són directes, i el retorn fiscal entre les diferents administracions supera el 20% del preu de venda de l'habitatge.[15] D'acord amb el Pla Territorial Sectorial de l'Habitatge, s'estima que per satisfer les necessitats de demanda de noves llars del territori s'haurien de construir 25.000 unitats anuals d'habitatges, que actualment se situa al voltant de les 15.000 unitats. A més, segons un estudi de la Associació de Promotors de Catalunya (Apce) i la Universitat Pompeu Fabra (UPF) publicat el maig d'enguany, Catalunya necessita un mínim de 104.000 habitatges nous fins a 2025 i destaca que la promoció actual del residencial se situa per sota del 50% dels nivells necessaris per cobrir la demanda.

Per altra banda, el Banc d'Espanya, en el seu últim Informe d'Estabilitat Financera, alerta que, si bé els Plans de Recuperació i Transformació impulsaran l'activitat residencial, això podria provocar encara més **tensions addicionals en el costos del sector i traslladar-se als preus**, en produir-se un augment de la demanda de materials que facin encarir molt més els materials de construcció. És per això, que aquest organisme demana més **flexibilitat temporal en el programa dels fons europeus actual.**[16] La demanda d'habitatge va superar àmpliament l'oferta i es va traduir en una nova acceleració dels preus del residencial en el quart trimestre de 2021.

Pel que fa a la **rehabilitació**, com ja s'ha comentat, és un element clau en el pla de recuperació. En aquest sentit, en compareixença el 10 de juny de 2021 del llavors Ministre de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, José Luís Ábalos, va concretar que del pla de rehabilitació d'habitatges, que comptarà amb 6.820 milions d'euros dels fons europeus,[17] **l'ajuda per a reformar els barris serà de fins a 19.200 euros per habitatge quan hi hagi millores energètiques substancials** i fins a 2.000 euros per al programa de rehabilitació de cases individuals. Si es compleixen tots els requisits, l'estat subvencionarà fins al 80% d'un màxim de 24.000 euros i fins a un 40% d'un màxim de 5.000 euros per a cases individuals, més desgravacions fiscals que prepara el govern. Però a banda d'això, també hi ha un altre factor clau en la seva evolució. **L'habitatge, arran de la pandèmia, s'ha convertit en un element central en les vides de les famílies**, les quals han hagut de passar moltes més hores en ella pel confinament. Probablement, l'habitatge encara conservi aquesta renovada centralitat amb el teletreball en els propers anys i que es pugui donar un increment en els plans de reformes.

A Catalunya, durant l'abril d'enguany es van posar en marxa les **Oficines Tècniques de Rehabilitació** (OTR) com a punts d'informació i assessorament als ciutadans per impulsar la rehabilitació d'habitatges dins del marc dels fons Next Generation. Aquests organismes actuen com a intermediaris entre l'administració pública, els administradors de finques, els arquitectes tècnics i la ciutadania i s'encarregaran de gestionar parcialment el procés de subvencions. Els ajuts estan dotats amb un pressupost de 480 milions d'euros i beneficiaran uns 60.000 habitatges a tot Catalunya. En matèria de regulació, el 16 de maig de 2022 es varen aprovar les bases que han de regir han de regir les convocatòries de subvencions del Departament de Drets Socials en

[15] APCE. Butlletí 138, pàg. 18. Abril 2022.

[16] https://www.bde.es/f/webbde/Secciones/Publicaciones/InformesBoletinesRevistas/InformesEstabilidadFinanciera/22/IEF_Primavera2022.pdf

[17] https://elpais.com/economia/2021-06-10/abalos-anuncia-una-ayuda-de-hasta-19200-euros-para-la-rehabilitacion-de-viviendas.html

el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, finançat per la Unió Europea mitjançant el Programa Next Generation EU.

En l'àmbit estatal, el passat 13 de maig, el Congreso de los Diputados va aprovar el projecte de llei de mesures urgents per impulsar la rehabilitació edificadora en el marc del Plan de Recuperación, Transformación i Resiliencia. La llei introdueix noves deduccions en l'Impost sobre la Renta de las Personas Físicas (IRPF) aplicables a quantitats invertides en rehabilitació que contribueixin a l'eficiència energètica de l'habitatge. Concretament, s'estableixen tres noves bonificacions, des del 20% fins al 60% de l'import satisfet, depenent de l'actuació que s'hagi portat a terme. A més, la normativa contempla una nova línia d'avals per a finançar les reformes, així com facilitar els acords en les comunitats de propietaris mitjançant una majoria simple per executar obres de millora d'eficiència energètica i establint garanties per facilitar la recuperació de quantitats pendent de pagament.

Tot i les **bones perspectives**, hi ha certs elements a tenir en compte i que faran que el sector no pugui créixer en tot el seu potencial:

a) **Les rehabilitacions que contempla el *Next Generation* van dirigides a rebaixar el consum energètic dels habitatges**, per tant, no responen al gruix de demanda de rehabilitació orientat a reparacions, seguretat i altres funcionalitats. No està clar que es pugui reorientar aquesta demanda cap a la rehabilitació energètica. Tot i que ara, en una conjuntura on el preu de l'energia es troba en nivells molt elevats, és possible que això contribueixi a justificar aquest tipus d'inversió.

b) **La rehabilitació energètica és un sector que actualment a Espanya no es troba plenament desenvolupat** i on hi ha poques empreses i professionals que ofereixen aquests serveis. Per tant, serà tot un repte fer front a l'absorció de creixements de demanda intensos.

A més, cal destacar que existeix una **rigidesa en els terminis de les convocatòries dels fons** i que, per tal d'aprofitar tota la seva potencialitat, s'haurien de flexibilitzar i agilitzar.

Pel que fa a l'**edificació no residencial**, l'aturada de l'economia catalana i bona part de la global, ha fet que la superfície a construir d'ús no residencial a Catalunya experimentés un retrocés del 42% anual respecte el 2019, i una caiguda del 50% anual en el nombre d'edificis d'obra nova per a usos no residencials. Per tant, les caigudes han estat molt superior a les experimentades per l'ús residencial.

En aquest segment, **la recuperació no es preveu que sigui tan ràpida** a causa de l'existència de sectors econòmics que estan experimentant certs canvis i presenten algunes característiques particulars i a què els preus dels materials de la construcció utilitzats per edificació no residencial s'han incrementat més que els del residencial. En aquest sentit, amb dades de gener del 2022, els índexs de costos de la construcció del MITMA per a l'edificació no residencial s'havien incrementat un 28,31% en taxa interanual (sense ponderar la mà d'obra) mentre que el residencial ho va fer en un 14,61%. A més, la crisi de la COVID ha deixat espais comercials buits, que ha fet que hi hagi un repunt de l'estoc. Per tant, **no s'espera grans tensions entre la demanda i l'oferta que facin preveure construcció no residencial nova significativa d'espais comercials**.

Per altra banda, amb la digitalització de l'economia, noves formes de negoci i de serveis ja no requereixen espais físics per dur a terme les seves activitats pròpiament, però **sí que requereixen d'espais per a usos logístics, per tant, és de preveure un increment de la demanda en aquest nínxol de mercat**. Pel que fa a les oficines, les empreses comencen a tenir clar les seves polítiques sobre el teletreball, com queda integrat aquest en les seves estratègies, i cap on ha d'anar la seva inversió. Aquest factor, sumat a què la disponibilitat d'oficines de qualitat encara és molt limitada i les empreses comencen a tenir cada cop més present els factors ambientals de les seves oficines, i a què els visats d'obra d'oficines s'han incrementat molt notablement (+141,3% respecte a 2020), tot fa indicar que **la construcció d'oficines creixerà significativament en els propers anys**.

Un factor a tenir en compte és que la recuperació del no residencial es pot veure afavorida per la poca aportació d'estoc durant els recents anys. La construcció en nombre d'edificis d'ús no residencial ha anat minvant any rere any durant els darrers quatre anys, a més, l'immobiliari continua sent un sector refugi d'inversions. Per tant, **el no residencial és un mercat amb factors positius i negatius i la seva evolució depèn del segment de mercat corresponent**.

Pel que fa a la **rehabilitació** d'edificis no residencials, es preveu que el seu creixement sigui menys intens que els habitatges d'ús residencial, tot i això, la rehabilitació d'hotels per tal de guanyar eficiència energètica podria ser un factor important a tenir en compte, així com la rehabilitació d'oficines per fer-les més sostenibles dins dels criteris ESG.

Finalment, l'**enginyeria civil**, que essencialment és **obra pública**, ha estat utilitzada per economies com la Xina com a mesura anticíclica per generar activitat econòmica i llocs de treball. A més, amb l'arribada de l'administració Biden, el govern dels Estats Units està duent a terme un programa de renovació d'infraestructures per valor de 2 bilions de dòlars amb l'objectiu de generar ocupació i millorar serveis essencials com carreteres, ponts, aeroports i la xarxa elèctrica. I és que, està contrastat que la inversió en infraestructura té uns efectes positius en ser una mesura anticíclica i en millorar la competitivitat del país i la qualitat de vida de la ciutadania. Es preveu **creixements en l'enginyeria civil del 8,5%** per enguany i del 5,9% per al pròxim any,[18] gràcies als efectes potencials del Next Generation i al cicle electoral municipal, la qual cosa queda pales amb l'augment de la licitació durant el 2021 on, a Catalunya, la licitació d'obra civil ha augmentat un 125% anual durant l'any 2021.

Concretament, és de preveure **creixements en obres de carreteres i viari urbà**, així com en el ferrocarril. Les primeres es veuen afavorides per les eleccions municipals de 2023, mentre que **el ferrocarril, a causa de la seva contribució positiva a la mobilitat sostenible, es podrà veure molt beneficiat del Plan de Recuperación**. En el pròxim conveni 2021-2025[19], Adif té garantit un total de 12.700 milions d'euros fins a 2025 i destinarà un gruix important d'aquesta quantitat a continuar el desplegament de l'alta velocitat i, una altra part, a la renovació de la xarxa de rodalies. Dins del Plan de Recuperación, hi ha previst també inversions en el corredor del mediterrani, una infraestructura fonamental per a la competitivitat del país, i es preveu inversions en noves infraestructures de comunicació, digitals, electrificació de transports i energètiques.

[18] https://itec.cat/serveis/estudis-mercat/euroconstruct-sumari-darrer-informe/

[19] https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/notasprensa/transportes/Paginas/2021/260721-convenios_adif.aspx

En conclusió, tot i les **bones expectatives**, l'augment dels preus dels materials i de l'energia i una gestió ineficient i lenta dels fons europeus posen en risc el creixement potencial del sector de la construcció. Les mesures excepcionals de preus adoptades en els Reials Decrets-Llei 3/2022 i 6/2022 haurien d'anar acompanyades de mecanismes **d'adaptació dels preus a la realitat** del mercat en totes les obres que surtin a concurs, utilitzant les pròpies fórmules de revisió de preus que la llei ja preveu (Decret 1359/2011) i els índexs oficials de preus dels materials que aprova periòdicament el Ministerio de Hacienda y Función Pública. A més, cal establir amb caràcter general que tota obra que surti a licitació inclogui al seu plec de clàusules administratives un mecanisme extraordinari de revisió de preus que s'apliqui des del moment d'inici de les obres fins a llur conclusió, sense cap restricció ni de temps ni de volum d'obra executada (veure el document "Propostes per a la contractació pública d'obres en l'actual context d'inestabilitat excepcional").

3.5. Indicadors de la construcció més recents

Segons la Comptabilitat trimestral que publica Idescat i amb dades corregides d'estacionalitat i calendari, la **inversió en construcció va augmentar, el primer trimestre del 2022, un 1,7% interanual, però va caure un 3,1% intertrimestral**, essent el sector més perjudicat dels quatre principals en variació intertrimestral.

Producte Interior Brut. Revisió estadística 2019. Oferta. Dades corregides d'estacionalitat Catalunya

Variació en volum (%)

	T1/2021	T2/2021	T3/2021	T4/2021	T1/2022
PIB. Variació interanual	**-3,8**	**18,7**	**3,9**	**6,3**	**6,4**
Agricultura	3,2	2,0	2,6	-1,5	-4,0
Indústria	0,3	19,6	2,1	1,4	0,4
Construcció	**-9,9**	**22,6**	**-2,8**	**1,6**	**1,7**
Serveis	-4,8	17,9	5,4	8,5	8,9
PIB. Variació intertrimestral	0,0	3,3	1,0	2,0	0,1
Agricultura	0,6	0,0	0,6	-2,7	-1,9
Indústria	1,6	0,2	-0,8	0,5	0,7
Construcció	**-3,2**	**1,8**	**1,4**	**1,8**	**-3,1**
Serveis	-0,4	4,7	1,3	2,7	0,0

Font: CCOC amb dades d'Idescat
Nota: Dades avançades per al primer trimestre d'enguany.

En un context marcat per la pandèmia, entre l'abril de 2019 i l'abril de 2020 en va produir una disminució del 6,7% en el total d'empreses inscrites a la Seguretat Social. Dels quatre grans sectors econòmics, la construcció i els serveis, principalment a causa de la disminució de les activitats artístiques, recreatives i altres serveis, així com comerç, transport i hostaleria; van ser els més afectats proporcionalment durant la primera fase de la crisi. L'aturada de les obres durant la segona quinzena de març i el mes d'abril de 2020 va tindre una forta incidència en el

nombre d'**empreses inscrites a la Seguretat Social a Catalunya**. Només en un mes (març respecte a febrer) el sector de la construcció va perdre 1.779 empreses inscrites, el 7,6% del total. En un any, entre abril de 2019 i abril de 2020, **el sector de la construcció va perdre el 7,1% de les empreses inscrites a la Seguretat Social**, el sector serveis el 7,2% i la indústria el 4%.

No obstant això, enguany, com durant l'any 2021, el nombre d'empreses inscrites a la Seguretat social està experimentant un creixement sostingut tot i que encara el nombre total d'empreses se situa per sota dels nivells anteriors a la pandèmia (-0,43%). No és el cas, però, del sector de la construcció, que des d'abril de 2020 ha guanyat un total de 2.508 empreses inscrites a la Seguretat Social i ja ha superat els registres de 2019 en 858 empreses. Com es pot veure a la següent gràfica, la tendència és creixent des de març de 2020 i **durant els primers quatre mesos d'enguany les empreses inscrites del sector ha crescut en 606 empreses**.

EMPRESES INSCRITES A LA SEGURETAT SOCIAL

	Agrari	Indústria	Construcció	Serveis	TOTAL
Abril de 2019	6.932	21.384	23.357	182.621	234.294
Abril de 2020	6.937	20.521	21.707	169.455	218.620
Abril de 2021	6.916	20.667	23.708	174.872	226.163
Abril de 2022	6.734	20.716	24.215	181.611	233.276
Distribució empreses abril 2019	2,96%	9,13%	9,97%	77,95%	100,00%
Distribució empreses abril 2020	3,17%	9,39%	9,93%	77,51%	100,00%
Distribució empreses abril 2021	3,06%	9,14%	10,48%	77,32%	100,00%
Distribució empreses abril 2022	2,89%	8,88%	10,38%	77,85%	100,00%
Variació nombre empreses abril 2019 - abril 2020 en %	0,07%	-4,04%	-7,06%	-7,21%	-6,69%
Variació nombre empreses abril 2020 - abril 2021 en %	-0,30%	0,71%	9,22%	3,20%	3,45%
Variació nombre empreses abril 2021 - abril 2022 en %	-2,63%	0,24%	2,14%	3,85%	3,15%
Variació en nombre de empreses abril 2019 - abril 2022	-198	-668	858	-1.010	-1.018

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Trabajo y Economía Social.

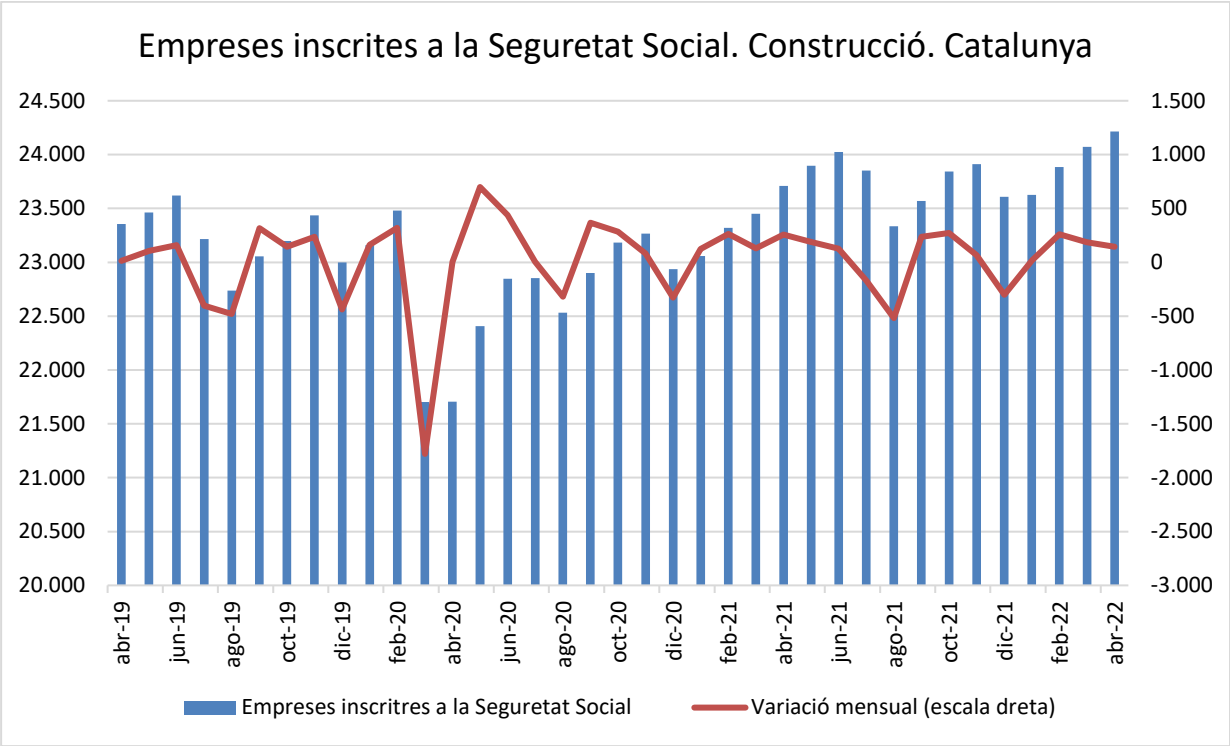

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Trabajo y Economía Social

El mes d'abril, **el sector de la construcció a Catalunya va guanyar 6.311 treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social** respecte l'abril de l'any passat, això suposa un increment del 4,45% una variació interanual. Des d'inici d'any s'han afiliat 4.416 treballadors més i el nombre total d'afiliats ascendeix a 148.238 (darrer dia del mes d'abril 2022).

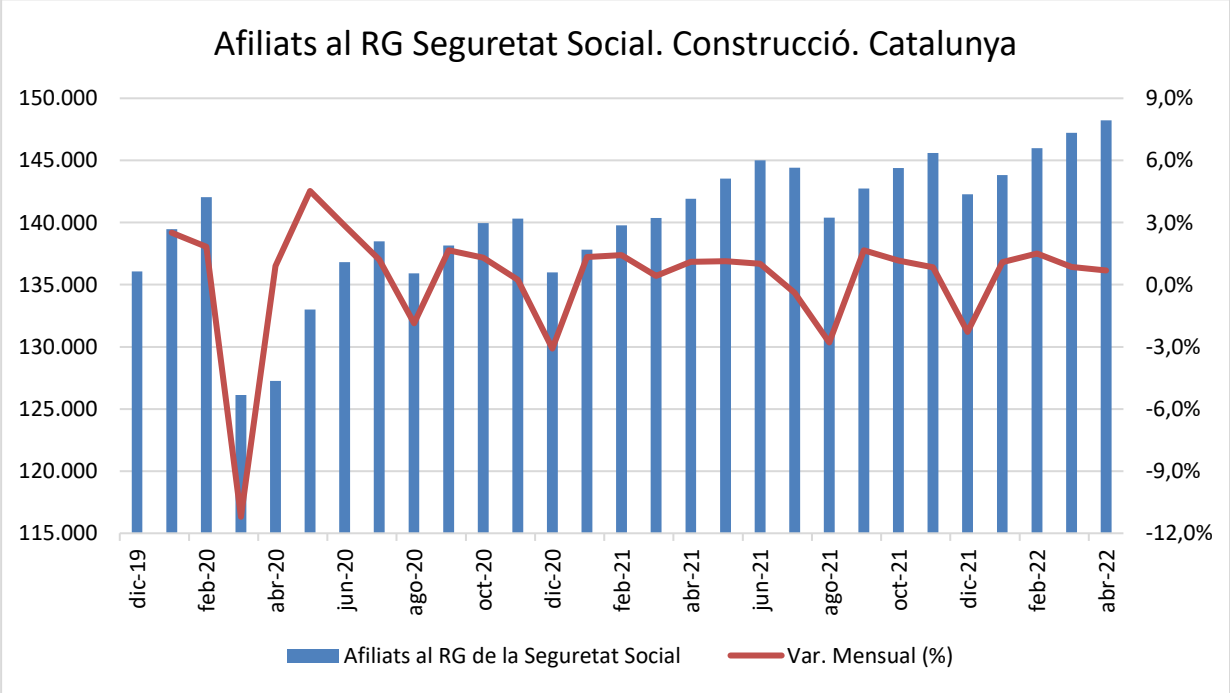

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Trabajo y Economía Social.

Pel que fa al nombre **d'autònoms afiliats a la Seguretat** social en el sector de la construcció a Catalunya, des d'inici d'any ha augmentat en 449 persones i, a 30 d'abril, el nombre total ascendia a 70.024, un 0,58% més que a l'abril de l'any passat.

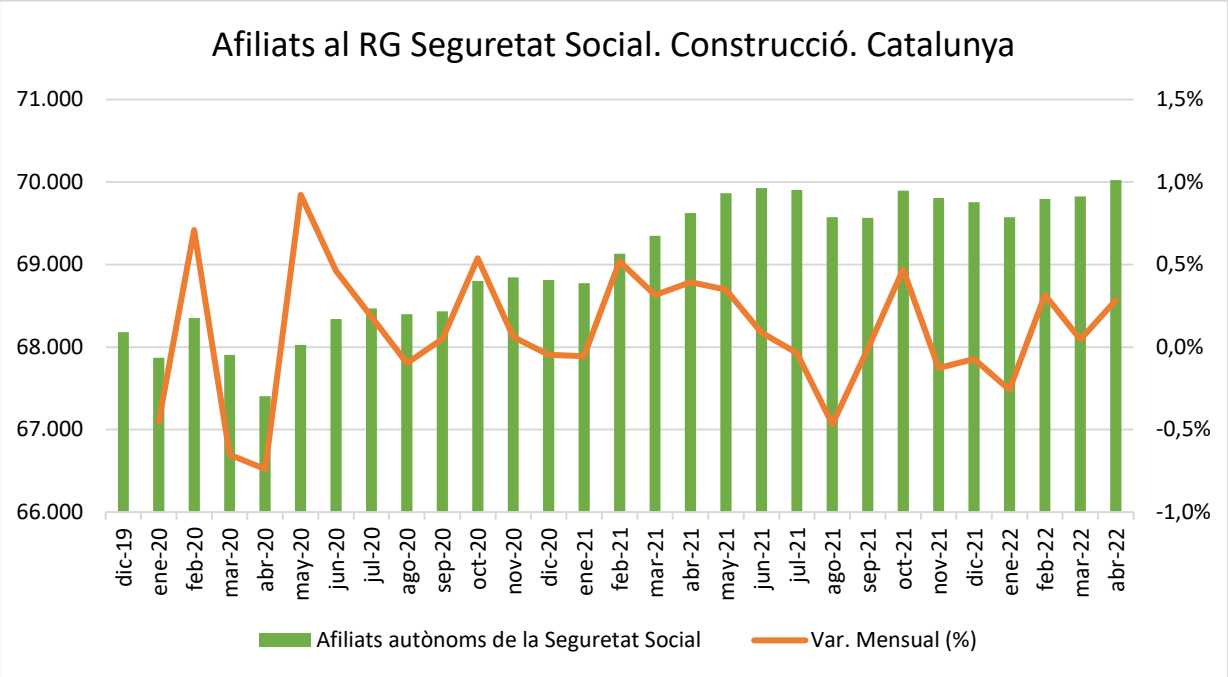

Font: CCOC amb dades del Ministerio de Trabajo y Economía Social.

El nombre d'**aturats registrats** al sector de la construcció, tot i que en taxes de variació molt modestes, ha anat disminuït des d'inicis d'any. **Des del gener d'enguany fins a l'abril hi ha un total de 773 persones menys en situació d'atur a Catalunya en el sector de la construcció**. La xifra se situa per sota de la registrada abans de la pandèmia. El febrer de 2020, hi havia un total de 29.738 persones aturades en el sector, per contra, a l'abril de 2022 aquesta xifra baixa fins a les 28.300 persones (un 4,84% menys respecte al febrer 2020).

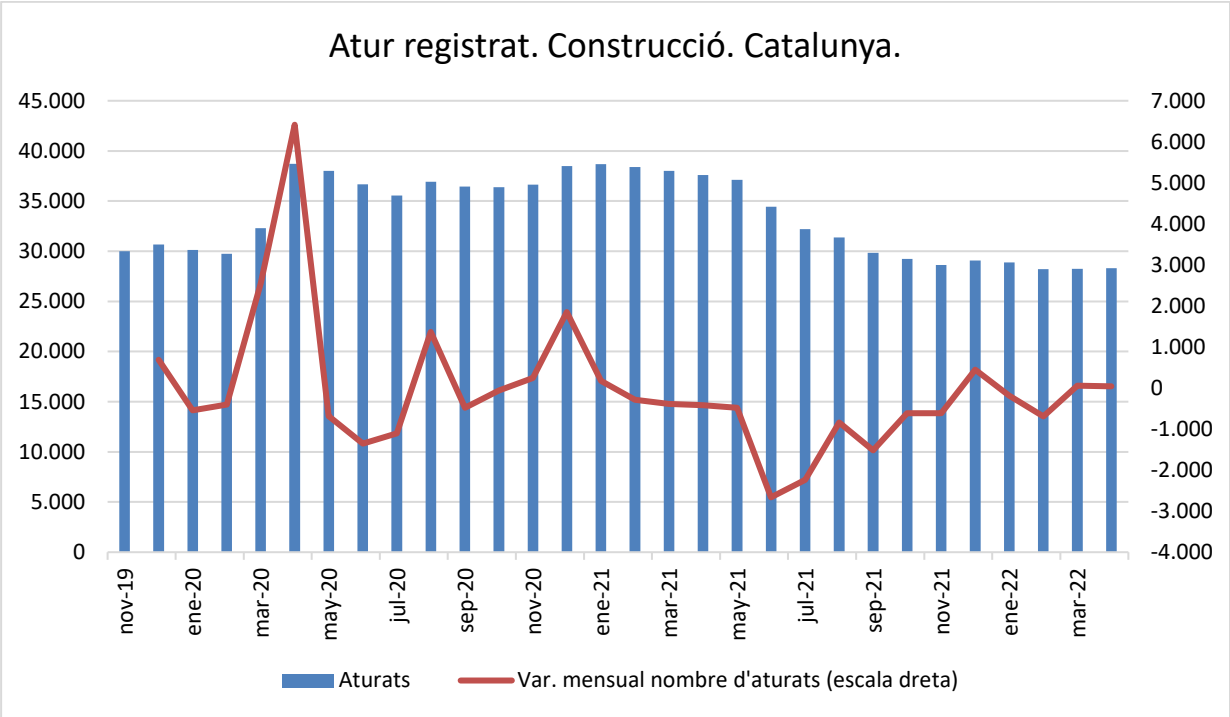

Font: CCOC amb dades de l'Idescat.

Pel que fa a **l'Índex de Confiança Empresarial Harmonitzat** (ICEH) per a Catalunya, aquest es va situar en el nivell 128,3 en aquest segon trimestre de 2022, el valor més alt des del començament de la pandèmia, això es tradueix en una disminució del 2,1% respecte al primer trimestre, però en un augment del 6,2% respecte el mateix període de l'any passat. Respecte al sector de la construcció, l'ICEH se situa en 145,7 punts en aquest segon trimestre de l'any, que en variació interanual suposa un increment del 4,6%, tot i que en variació intertrimestral ha disminuït en un 5%. En línies generals, des de inicis d'any hi ha una tendència cap a la pèrdua de confiança, influïda molt notablement per la inflació i el conflicte bèl·lic entre Rússia i Ucraïna.

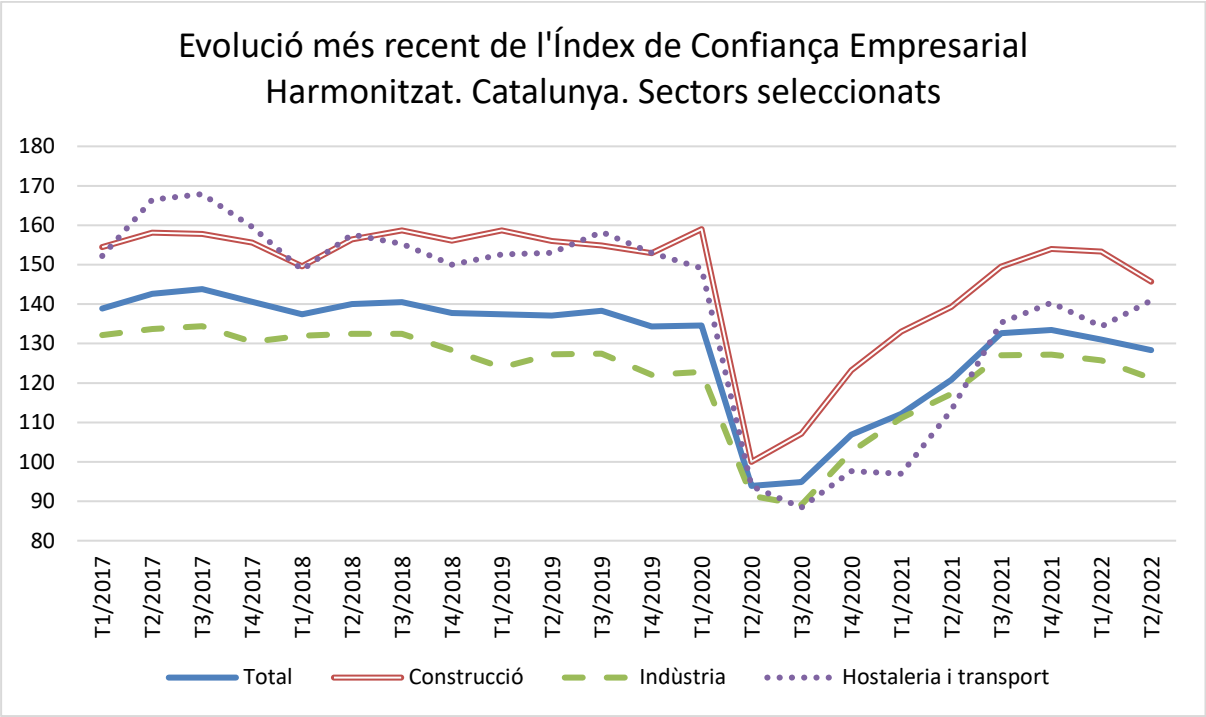

Font: CCOC amb dades de l'Idescat.

Quant a licitacions, **durant el primer trimestre de 2022 s'han licitat 1.118 obres per un import de 972,3 milions d'euros**, un 41% més que en el mateix període de l'any passat. Val a dir, però que la licitació per part d'ADIF de les obres per soterrar la línia R2 al seu pas pel terme municipal de Montcada i Reixac, amb un import de 384,7 milions d'euros, representa prop del 40% de la licitació total del trimestre. A més, tot i aquest increment experimentat en les licitacions, aquesta xifra suposa **el 77,8% del que Catalunya necessita**,[20] uns 1.250 milions d'euros trimestrals o, el que és el mateix, 5.000 milions d'euros anuals (2,2% del PIB català).

[20] Per més informació, veure l'Informe de Licitació del 1r trimestre 2022 per a Catalunya de la Cambra de Contractistes d'Obres de Catalunya.

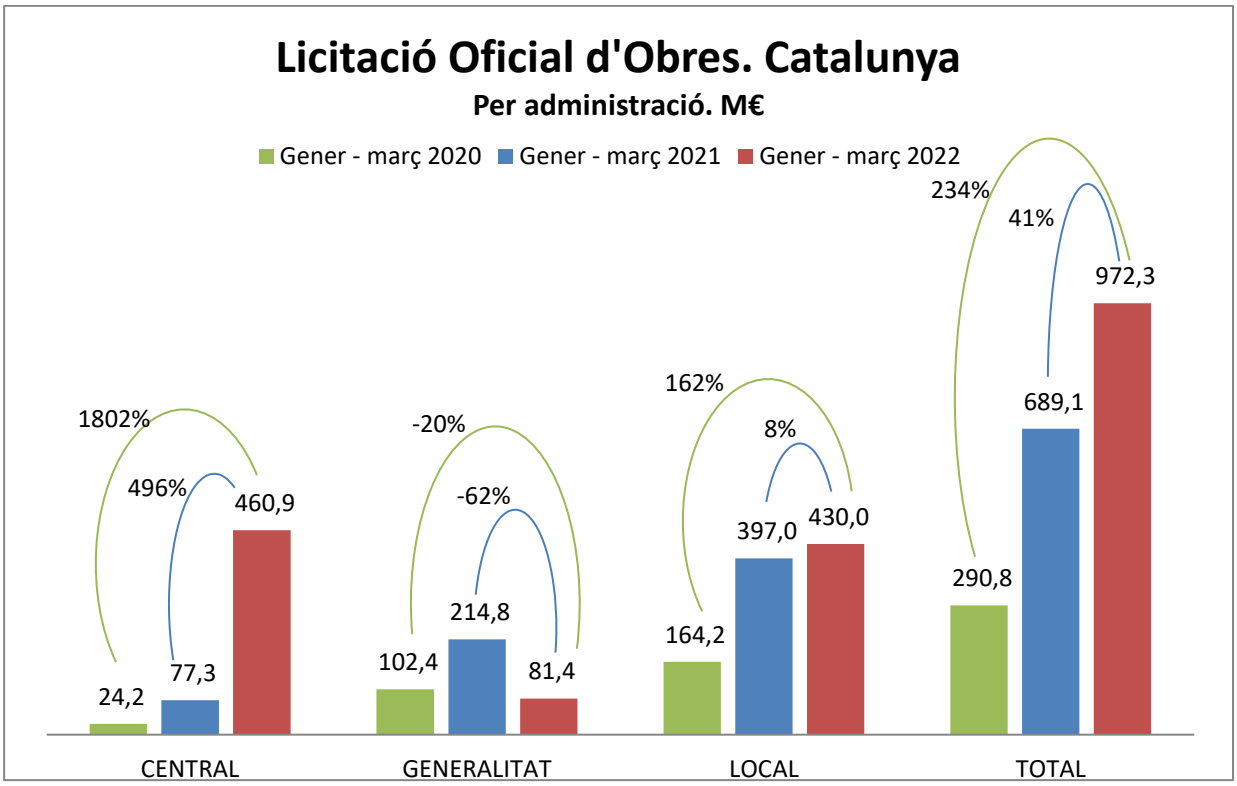

Font: CCOC

LICITACIÓ OFICIAL D'OBRES GENER-MARÇ 2022. Principals organismes licitadors.

Nª	Organisme	Nº d'obres / lots	Pressupost licitat
1	ADMINI. INFRAEST.FERROV.(D.G.SEG,ORG.Y RR.HH)	9	425.312.078,50
2	BARCELONA D´INFRAESTRUCTURES MUNICIPALS, S.A.BIMSA	44	89.968.809,80
3	BARCELONA DE SERVEIS MUNICIPALS S.A. (B:SM)	11	53.322.707,76
4	INFRAESTRUCTURES DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA	8	23.775.189,74
5	AUTORITAT PORTUARIA BARCELONA	4	16.099.124,86
6	INST. MUN. HABITATGE I REHABILITACIO DE BARCELONA	3	14.390.147,74
7	F.G.C.	27	13.488.094,17
8	INST. MUN. DE MERCATS DE BARCELONA	2	12.562.452,80
9	REUS SERVEIS MUNICIPALS, S.A.	3	11.366.040,76
10	AJ. DE CALAFELL	1	11.317.747,88
11	GERENCIA DE S. D'INFRAESTRUC. VIÀRIES I MOBILITAT	15	9.003.758,40
12	ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA	11	7.029.629,70
13	DIPUTACIÓ TARRAGONA	4	6.577.469,23
14	AJ. DE SABADELL	14	6.253.689,28
15	AJ. DEL PRAT DE LLOBREGAT	9	6.198.663,52
16	ADMINI. INFRAEST. FERROV. (D.E.EST. VIAJEROS)	2	6.000.000,00

Font: CCOC

ANNEXOS

- Informe de Licitació Catalunya 2021.
- La Concurrència en el Mercat d'Obra Pública a Catalunya 2021.
- El dèficit d'inversió en infraestructures a Catalunya 2009-2020.
- Propostes per a la contractació pública d'obres en l'actual context d'inestabilitat excepcional.